Է. ՏԱՐԻ 1813 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 22 ԱՐԱՑ 4382 — Հ. Տ. 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1890 — Ն. Տ. 10 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 — ՀԻՃՐ. 19 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԱԽԸՐ 1307 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՅԼ ԻՆՉ ԻՆՉ ՂՐԿՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible] ՕՐԱԳՐԻ
Կալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	բաժնեկան արժէքն	160
» »	Վեցամսեայ	» »	80
» »	Եռամսեայ	» »	40
Գաւառաց »	Տարեկան	» »	200
» »	Վեցամսեայ	» »	100
Օտար երկիրներէ	տարեկան	ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28

Դուրս գրկուած յօդուածոց [illegible] Խմբագրութեան վրայ է [illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՓԱՆԻՑԱ ՀԱԶԱՐԱՊԵՏԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ԱՌԹԻՒ

Պ. Սթամպուլով խիստ ձեռքով մը կը կառավարէ զՊուլկարիա։ Իշխանէն աւելի նախարարապետին կորովը նշմարելի է երկրին կառավարութեան մէջ։ Իր թշնամիք անգամ կ'ընդունին թէ պուլկար վարչապետը պետական մարդու էական ձիրքերով օժտեալ է։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը բնականապէս կը գանգատի Պ. Սթամպուլովի բռնապետութենէն։ Բայց ամեն ժամանակ և ամեն բանէ դժգոհ մնալն ընդդիմադիր կուսակցութեանց բնածին յատկութիւնն եղած է ամեն սահմանադրական երկրաց մէջ։ Զանքովեանց վկայութիւններէն աւելի արժանահաւատ ծանօթութիւններ ունինք Պուլկարիոյ վիճակին վրայ, և ասոնք կը ցուցնեն թէ բարեկարգութիւնն ամենայն աչալրջութեամբ կը պահուի երկրին մէջ, որոյ տնտեսական զարգացման համար զոհողութիւնք չեն խնայուիր։

⁂

Այս պայմանաց մէջ, զարմանալի չէ որ պուլկար կառավարութիւնն աւագ կարեւորութիւն ընծայէ նոյն իսկ այնպիսի դէպքերու որք օտար դիտողաց անկարեւոր բաներ կը թուին։ Ասոնց կարգէն էր Փանիցա հազարապետի ձերբակալումն յառաջ բերող դէպքն ևս։ Թէ՛ կառավարական և թէ ընդդիմադիր մամլոյն հրատարակութիւններէն կ'երեւի թէ Փանիցա հազարապետին գործած յանցանքը քաղաքական մեծ նշանակութիւն մը չունէր։ Պուլկար բանակին կարողագոյն սպայներէն մին է սա, որ քաջութեամբ և ճարտարութեամբ շարժեցաւ սերպեւպուլկար պատերազմին մէջ, յորում առաջինն եղաւ ի գլուխ իւր անկանոն զօրաց Փիրոթի սերպիական քաղաքը մտնող։ Վերջերս պուլկար բանակի ընդհանուր դատախազութեան օգնականի պաշտօնը կը վարէր։ Դժգոհ մնացած էր դեր-ընդհապետի աստիճանը չբարձրանալէն, պատիւ որուն արժանացաւ Փեթրով հազարապետ, պետ ընդհանուր սպայակոյտի։ Կ'երեւի թէ այս օրերս Փանիցա հազարապետ սովորականէն աւելի կ'արբենայ, վիճակ որ եթէ զինուորականի մը ներելի է, բնաւ չի ներուիր իրեն պէս դատական պաշտօնէի մը։ Եւ այս վիճակին մէջ գացեր ըսեր է Քիսով հազարապետին որ եթէ իրեն հետ միանայ՝ մտադրութիւն ունին «նոր ձեռնարկութիւն» մ'ընելու զինուորական տարրին աջակցութեամբ։ Այս «նոր ձեռնարկութիւնն» է որուն «դաւադրութիւն» անունը կը տրուի պաշտօնական կերպիւ, ինչպէս հեռագրաց մէջ տեսան ընթերցողք։ Ըստ ուրիշ պատմութեան մը, Փանիցա հազարապետ որոշ առաջարկութիւն մը չէ ըրեր, այլ միայն կառավարական իշխանութեանց դէմ կծու լեզուաւ խօսեր է։ Քիսով հազարապետ իրողութիւնը տեղեկագրեր է կառավարութեան, և պատերազմական նախարար Մութքուրով գնդապետ հարկ դատեր է ձերբակալել յանցաւոր հազարապետն, և ընդ նմին ուրիշ երեք սպայներ և նպարավաճառ մը, որք կ'երեւի թէ այն լեզուագարութեան մէջ իրենց բաժինն ու մասնակցութիւնն ունեցեր են, եթէ ոչ դաւադրական խորհրդոյ մը մէջ։

⁂

Փանիցա հազարապետին պէս երեւելի զինուորականի մը ձերբակալութիւնը բնականապէս քիչ շատ յուզում և մտահոգութիւն յառաջ բերած է. զի պուլկար ժողովուրդն, որ միշտ թշնամի ձեռքեր կը տեսնէ իւր մէջ, բնազդական երկիւղ մը կը տածէ թէ մի՛ գուցէ նոր և անակնկալ փոփոխութիւն մը տեղի ունենայ, որ հիմն ի վեր տապալէ խաղաղիկ և հանդարտիկ զարգացման վրայ դրուած օրինաւոր ակնկալութիւններն։ Երեք գիշեր շարունակ, Սոֆիայի ոստիկանութիւնն ոտքի վրայ մնացեր է։

Հակառակորդ լրագիրք կը գրեն թէ Փանիցա հազարապետին եւս հզօր ձեռքեր կային, իբր թէ Ֆերտինանտ իշխանին կուսակիցք հազարապետն իրենց գործիք ըրեր են զՊ. Սթամպուլով տապալելու համար, որ Իշխանէն աւելի ազդեցութիւն կը ստանայ երկրին մէջ, և իբր թէ՝ ըստ այլոց՝ կառավարական մարդիկ զՓանիցա գործիք ըրեր են Իշխանին դէմ, ևն. ևն.

Ինչ որ ալ լինի Փանիցա հազարապետին յանցաւորութեան աստիճանն, երկրին մէջ բարեկարգութիւն պահպանելու մասին պուլկար կառավարութեան հոգածութիւնը գովելի է. զի Պուլկարիոյ մէջ շփոթութիւն մը կրնայ հետեւանքներ ունենալ որք դրացի երկրաց եւս դպչին, ի մեծ օգուտ ինչ ինչ մասնաւոր դիտմանց, այլ ի մեծ վնաս արեւելեան խաղաղասիրաց։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պոլոնիոյ փամփշտանոցին հրաման տրուած է մինչեւ մարտ ամսոյ վերջը պատրաստել չորս միլիոն փամփուշտներ անծուխ վառօդով շինել։ Քանի շաբաթէ հետէ գիշեր ու ցերեկ կ'աշխատուի նոյն հաստատութեան մէջ։

Կը յիշուի թէ Գերմանիոյ մեծ-սպայակոյտն եւս միջոցներ ձեռք առած է որպէս զի մինչեւ մարտ ամսոյ վերջը Գերմանիոյ բանակն ամբողջովին զինուի բազմհարուածեան նոր հրացանով։

—Պելժիոյ Թագաւորին դուստր Քլէմանթին Իշխանուհին Իտալիոյ գահաժառանգ իշխանին հետ ամուսնացնելու խորհուրդը բոլորովին մի կողմ դրուեցաւ։ Ումպերթօ Թագաւոր և Մարկարիտա Թագուհին այս ամուսնութեան փափաքող էին մեծապէս. բայց Լէոփոլտ Թագաւոր վերջնապէս յայտարարեր է թէ իւր երրորդ դուստրը հօրեղբօրորդւոյն հետ կ'ուզէ ամուսնացնել, որ է՝ Պօտուէն իշխան, որդի Ֆլանտրի դքսին։

Յայտնի է թէ Պելժիոյ Թագաւորը մանչ զաւակ չունի, և գահաժառանգն է իւր եղբայր Ֆլանտրի դուքսն, որ արդէն տարիքոտ մարդ մ'է, և հետեւապէս Պօտուէն իշխան իբրև բնական կարգով Պելժիոյ թագաւոր լինելու սահմանուած է, որով Քլէմանթին իշխանուհին ալ թագուհի կը լինի իւր հայրենի երկրին։

—Մարկարիտա Թագուհին Պերլին պիտի երթայ ապրիլ ամսուն մէջ, ի փոխադարձ այցելութիւն Օկիւսթ-Վիքթորիա Կայսրուհւոյն։

Ի ՌՈՒՍԻԱ

Ռուս կառավարութիւնն որոշեց նաւային նոր կայան մը հիմնել Պալթիկ ծովուն մէջ, Լիպաւէ չորս վերստ դէպ ի հիւսիսակողմ։ Այս նպատակաւ 13 միլիոն րուպլ ծախք պիտի լինի։ Քրոնշթատի ամրութիւնք անբաւական կը համարուին այժմ, թէեւ նոր ոճով սպառազինուած են զրահապատ աշտարակներով։

—Վիլհելմ Կայսր խոստացեր է ներկայ գտնուիլ ռուս բանակին ամառնային ռազմափորձերուն։

—Ռուս մամուլը զայրոյթ կը յայտնէ Սթոֆէլ ֆրանսացի գնդապետին տետրակին առթիւ, յորում ջատագովուած է ֆրանքեւգերման նիզակակցութիւն մը սլաւական արշաւանքին դէմ դնելու համար, պայմանաւ որ Ալզաս-Լոռէն ետ տրուի Ֆրանսայի։ Ռուս լրագիրք կը յիշեցնեն թէ Գերմանիոյ հետ նիզակակցութիւնք ամեն անգամ յուսախաբութիւն և վնաս բերեր պատճառած են Ֆրանսայի, մինչ Ռուսիոյ քաղաքական շահերը Ֆրանսայի քաղաքական շահուց հետ համընթաց կը գտնուին։ «Արդեօք ֆրանսացի սպայք կը վախնա՞ն Գերմանիոյ հետ չափուելէ և ա՛յս պատճառաւ Գերմանիոյ բարեկամութեան հետամուտ են», կը հարցունէ Նովոյէ Վրեմիա։

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Երեսփ. Ժողովոյ նախաքննիչ յանձնաժողովը, քննելով Պ. Ռէյնաքի առաջարկն, որ կը խնդրէր նստաշրջանի բովանդակ տեւողութեան միջոցին ժողովոյ նիստերէն զրկել ատենապետին ազդարարութեանց անսաստող երեսփոխանները, շատ արմատական համարեց այս միջոց, և որոշեց 15 էն 30ի բարձրացնել նիստերու թիւն որոյմէ կրնայ զրկուիլ անկարգապահ երեսփոխան մը։

—1889ին Փարիզի թատրոնաց հասոյթք 32,000,000 ֆր. էին, յորմէ՝ ըստ օրինի՝ մէկ տասներորդն յանձնուեցաւ Փարիզի աղքատախնամ վարչութեան։ 1888 տարւոյն մէջ 23 միլիոն ֆր.է աւելի չէին, բայց պէտք չէ մոռնալ թէ Արուեստահանդէսի առթիւ անցեալ տարի թատրոնք արտասովոր հասոյթներ ունեցան։ 1878ին եւս Արուեստահանդէս կար, և սոյն տարին Փարիզի թատրոնաց հասոյթք 30 միլիոնի հասան։ 1868ի Արուեստահանդէսի տարին այս գումար 21 միլիոն ֆր. էր, և 1855ի Արուեստահանդէսի տարի 13 միլիոն ֆր. Անցեալ տարւոյ դեկտ.ի Ինֆլուենցան մեծ վնաս տուաւ թատրոններուն։

—Ֆրանսացի մետէորաբանք գտած են թէ Էյֆէլի Աշտարակն ի սկզբան կարծուածէն շատ աւելի օգտակար պիտի լինի մետէորաբանական քննութեանց և դիտողութեանց համար։ Լերան մը գագաթը շինուած դիտարան մը ի՛նչ առաւելութիւններ որ ունի՝ անոնք ըստ մեծի մասին կ'երեւին Էյֆէլի Աշտարակին վրայ։ Վերջերս, մինչ սաստիկ սառն օդ մը կը տիրէր Փարիզի մէջ, վերը զօրաւոր տաք զեփիւռ մը կը փչէր Աշտարակին գագաթն, և այս բարեխառն օդն ի գետին իջնելն երեք օր տեւեց։ Իր բարձրութեամբ, այս Աշտարակ շրջակայից ազդեցութենէն ըստ կարի զերծ կը գտնուի, որ դիտարանի մը կարեւորագոյն յատկութիւններէն մին է։ Լուսանկարչութիւնն եւս մեծ ծառայութիւն պիտի կրնայ մատուցանել այսչափ բարձրութենէ մը։

⁂

Փետր. 1ի երեկոյն մեծ ժողով մը տեղի ունեցաւ Աշխարհագրական Ընկերութեան սրահին մէջ, ընդ տնօրինութեամբ «Ֆրանսական Դաշնակցութեան», որ պաշտօն ունի գաղթականութեանց և օտար երկրաց մէջ ֆրանսերէն լեզուն և ֆրանսական զգացումները մշակել և արծարծել։ Ատենաբանք էին Լապէլ գերապայծառ, Քանատայի մէջ Քէպէքի նահանգային կառավարութեան երկրագործական տեսուչն, եւ Պ. Սալօն, պատմութեան դասախօս, «Ֆրանսական Դաշնակցութեան» պատուիրակն ի Քանատա։ Ատենապետը զասոնք ներկայացնելով ժողովոյն, ըսաւ թէ Ֆրանսացւոց մէջ ո՛չ մէկ անուն այնչափ համակրանք կը շարժէ որչափ Քանատայի անունը։ Քանատացիք, անցեալ դարու ֆրանսական գաղթականութենէ մը սերեալ, դեռ սիրով կը յիշեն «հին հայրենիքն», որպէս կը կոչեն զՖրանսա, և Ֆրանսացիք իրենց կողմէ կը համապատասխանեն նոյն զգացման, ամենայն համակրութեամբ և սիրով առ այս Քանատացի անգլիահպատակ Ֆրանսացիս, որք իրենց գաղափարներով, աւանդութեամբք եւ լեզուաւ Ֆրանսացի մնացած են։ Պ. Սալօն Քանատայի պատմութիւնն ըրաւ անգլիական երկրակալութենէն ի վեր։ Պարզեց թէ ի՛նչպէս խորհրդարանական կառավարութիւն և ազատ օրէնքներ ու հաստատութիւններ տակաւ առ տակաւ հիմնուած են Քանատայի մէջ։ Իբրեւ նշանակելի իրողութիւն ցոյց տուաւ ազգաբնակութեան արագ աճումն, որ 1763ին 60,000 հոգիէ աւելի չէր, մինչ այժմ երկու միլիոնը կ'անցնի։ Միայն Քէպէքի նահանգին մէջ ծննդոց աճումը մեռելոց վրայ տարին 46,000 է, գրեթէ հաւասար այն գումարին որով վերջին տարիներս բովանդակ Ֆրանսայի ծնունդք մահերէն աւելի կուգան։ Լապէլ գերապայծառ, իբրեւ հայրենասէր Ֆրանսացի-Քանատացի, իրեն կէտ նպատակի դրած է Քանատայէն գաղթականութեան հոսանքն՝ որ դէպ ի Միացեալ-Նահանգս կը դիմէր՝ ուղղել դէպ ի Քանատայի հիւսիսային սահմանաց անտառախիտ վայրերն, ուր այն կոյս երկրին երկրին մէջ կարող են թէ՛ նիւթապէս զարգանալ և թէ՛ իրենց ազգութիւնը պահպանել, մինչ Միացեալ-Նահանգաց մէջ ձուլման եւ ազգային կորստեան երկիւղ կայ։ Այս կերպիւ յաջողած է աւելի քան 40,000 Ֆրանսացի-Քանատացի գաղթականներ հաստատել այն հիւսիսային հարուստ վայրաց մէջ։ Հ. Լապէլ յարեց իւր կողմէ թէ Քանատա, իւր հին կրօնքով, հին լեզուաւ և հին աւանդութեամբք զօրացեալ, և իւր ազգաբնակութեան արագ աճման շնորհիւ, եւս քան զեւս կը կազմէ Նոր Ֆրանսա մը Ատլանտեան Ովկիանոսին միւս կողմը։

—Լա Նասիօն լրագրին մէջ Պ. Տրէյֆիւս յօդուած մը հրատարակելով հարուածած էր այն կաթոլիկ ազնուականներ որք հրէուհեաց հետ կ'ամուսնանան։ Մարքի տը Մոռէս որ այս պարագային մէջ կը գտնուէր՝ վշտանալով, ի մենամարտ հրաւիրեց, որ ատրճանակով տեղի ունեցաւ։ Պ. Տրէյֆիւս գնդակ մ'ընդունեց թեւին մէջ, բայց վիրաբոյժք անմիջապէս հանեցին գնդակն, և վիրաւորելոյն կեանքը վտանգի մէջ չէ։

ԳԵՐԵԱՑ ԽՆԴԻՐՆ

Անգլիացի պատուիրակները, տեսնելով թէ ֆրանսացի պատուիրակաց ընդդիմութեան պատճառաւ կարելի չպիտի լինի Հակագերեվարական Դեսպանախորհրդոյ միահամուռ քուէն ստանալ գերեբարձ նաւերը խուզարկելու առաջարկին վրայ, ուրիշ առաջարկ մը խմբագրեցին, որով կը խնդրեն զի ամեն գաղթային Տէրութիւն յանձն առնու խիստ հսկողութիւն ի գործ դնել որպէս զի գերի որսացող հրոսակներ զէնք չկարենան գնել։ Յայտնի է թէ գերիներն Ափրիկէի ներսերէն բանի կը տարուին՝ [illegible]՝ վայրի երէներու պէս, և ասոր համար [illegible] զէնք կը գործածեն։ Եթէ թոյլ չտրուի որ զէնք կարենան ձեռք անցունել, իրենց որսորդութիւն անյաջող կը մնայ։ Անգլիացի պատուիրակները կ'առաջարկեն նաև որ շատ ծանր մաքսեր դրուին գաղթային երկիրները մուծուած ոգելից ըմպելեաց վրայ։

(Էնտէփէնտանս Պէլժ)

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Կ'երեւի թէ Փորթուկեզք իրենց գլուխը պատին զարկին՝ հայրենասիրական բուռն եռանդեան վայրկենի մը մէջ։ Որոշեցին Անգլիացիներէն բան չգնել, և բան չծախել Անգլիացիներուն։ Եւ իրօք, թէ՛ Լոնտոնի թէ Լիսպոնի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Փորթուկալի և Անգլիոյ միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնք դադրած են։

Բայց ո՞ր կողմն աւելի կը տուժէ.— Հարկաւ նուազ հարուստ կողմն։ Անգլիական նաւեր այլ եւս չեն երեւիր Փորթուկալի նաւահանգստաց մէջ։ Շատ մը փորթուկեզ արհեստաւորք, արտադրիչ դասք և վաճառականք, անգործ մնացած են, կամ գէթ մեծ շփոթութիւն մտած է իրենց գործոց մէջ, կորուսած լինելով իրենց սովորական յաճախորդներն, անոնց կանոնաւոր գործերն ու կանոնաւորապէս վճարեալ կարմրուկ ոսկիները։

Վաճառականք կը յայտարարեն թէ իրենք նուազ հայրենասէր չեն քան փորթուկեզ ազգին ուրիշ դասերը, բայց կը վախնան թէ Անգլիոյ դէմ տնտեսական պատերազմ հրատարակելով նոյնչափ ձախող բան մ'ըրած են որչափ եթէ նաւային պատերազմ մը հրատարակէին։

Առեւտրական և տնտեսական նիւթոց վրայ գրող մի քանի փորթուկեզ լրագիրք «անխելքութիւն» կը համարեն այս տնտեսական պայքարի։

Առ այժմ, Փորթուկեզք ըստ կարելւոյն ուրիշ հրապարակաց հետ յարաբերութեամբ իրենց պէտքերը գոհացնել կը ճգնին։ Պրուսէլէ կը հեռագրուի հոն եկած է թէ փորթուկեզ գործակալ մը, որ պաշտօն ունի 200 հազար տակառաչափ պելժիական հանքածուխ գնել՝ անգլիական հանքածխի տեղ։

Անգլիոյ հետ գաղթային վէճին առթիւ, Փորթուկեզք ուշադրութիւն դարձուցին իրենց գաղթականութեանց վիճակին մէջ, զորս արդիւնաւոր և կանոնաւոր լինելէ շատ հեռու գտան դժբախտաբար, և այժմ մեծաւ հոգածութեամբ կ'աշխատին բարեկարգ հիման մը վրայ դնել իրենց գաղթային կառավարութիւնն ու շահագործութիւնը։ Մեծ տագնապք ինչպէս անհատներու նաեւ ազգերու համար երբեմն օգտակար հետեւանք կրնան ունենալ։

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՉԵՌՆԱԿՈՐԱ

Չեռնակորայի իշխանին կողմէ Սերպիոյ Թագաւորին, խնամակալներուն և նախարարներուն սահմանեալ պատուանշաններն յանձնելուն առթիւ, Պ. Վուքովիչ սա նշանակալից խօսքերն արտասանեց, զորս կը հրատարակէ Պելկրատի պաշտօնական օրաթերթը. —«Տեա՛րք Խնամակալք, հաճեցէք այս բարձր պատուանշանները նկատել իբրեւ ապացոյց անկեղծ բարեկամութեան և մտերմութեան որք հաստատուած են երկու երկրաց միջեւ։ Օգոստափառ Տէրս ինձ հրահանգ տուաւ յոյս և փափաք յայտնելու որ այս բարեկամական կապ յետ այսօրիկ անքակտելի մնայ, և ծառայէ յառաջացնելու այն իտէալը զոր հաւասարապէս կը տածեն երկու Վեհապետաց հպատակները։»—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԱՆՑԵԱԼԸ

—Ուրիշ բան մը չե՞ս գիտեր։

—Ոչինչ, պարոն։

—Զգուշացի՛ր սուտ խօսելէ։

—Ի՞նչ բանի վրայ կ'ուզէք որ երդնում, պարոն։

—Պէտք չկայ, կը հաւատամ։

Փոքրիկ հովիւն յամառաբար կը դիտէր այն գրպանը որուն մէջ անհետացեր էին խոստացեալ ոսկիները։

Մարէսքօ հասկցաւ։ Խոստումը կատարեց։

—Ա՛ռ, ըսաւ, հարիւր յիսուն ֆրանքդ։

Փոքրիկ հովիւն, երբ ոսկւոյն ձեռք դպցուց, մատանց գալարում մը ունեցաւ և տեսակ մը ջղային քրքիջ։ Գիշակեր թռչնոյ մը նման որուն մագիլները կը սեղմուին իր գտած որսին շուրջը, Ֆալոյի մատները կծկուած կը մնային ոսկիներուն շուրջը։

—Արդ ի՞նչպէս եղաւ, հարցուց ոստիկանը։

—Աղէկցաւ, պարոն։ Տեսէք, այլ եւս ուռեցք չկայ։

—Ուրեմն կովերուդ քով դարձի՛ր։

—Ժամանակ է։ ցորենի դաշտերուն մէջ ըլլալու են հիմակ։

Եւ բոկոտն, քիչ մը կաղալով, ծառերուն ետին անհետ եղաւ։

Մարէսքօ երազախորհ կը մնար։

Մտքին մէջ կը յեղեղէր Ֆալոյի իրեն ըսածները, շատ պարզ պատմութիւն մը, որ սակայն ջախջախիչ փաստ մըն էր Ռընոտիէռի դէմ։

Կը ջանար նաև յիշել հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Բէռօշէլի և Պառէտիէօ դատաւորին կողմէ հարցաքննութեան միջոցին երեւան հանուած նշանները։

—Յիրաւի, կ'ըսէր ինքնին, գողութեան փորձն եղած է։ Փորձած են գրադարանը խորտակել, վասն զի կը յուսային անոր մէջ գտնել հայր Բուրաժոյի խնայողութեամբ հաւաքած ստակները։ Ասկից զատ, տոքթոր Պուրկէօյի տեղեկագիրը շատ բացորոշ է։ կ'եզրակացնէ թէ սպանութիւն գործուած է։ Պուրկէօյ մինչև իսկ նշմարած է խեղդողին մատանց նշանները պառաւին վզին վրայ։ Ասիկայ ապացոյց մըն է։ Եւ այս բան շատ կը յարմարի Ֆալոյի պատմութեան։ Ինք տեղեկութիւն չունի բժշկին տեղեկագրէն։ Ուրեմն իր պատմութիւնը մտացածին չէ։ Ա՛հ, եթէ հինգ վայրկեան աւելի մնար ծառին վրայ, ո՞վ գիտէ թէ Վիրժինի Լաթուշի կախուիլը չպիտի տեսնէր։ Բայց առանց անոր այս վկայութեան ալ կրնանք գործերնիս տեսնել։ Ինձ համար ճշմարտութիւնն ակներեւ է։ Պառաւին մեռնելէն յետոյ, Ռընոտիէռ կախեր է զայն։ Եւ ասոր ապացոյցը՝ գերանդին վրայ անոր ոտից հետքն է։ Աքանչելի՜ գիւտ մըն է այս։ Այդ Ժան-Ժանը նենգամիտին մէկը ըլլալու է։ Կ'ուզէի ծանօթանալ իրեն հետ. յուսամ թէ այս ալ չյապաղիր. անտարակոյս այս օրերս կը բռնեմ զինք գաղտորսութիւն ըրած ատեն։ Այն ատեն իրարու միտք կը հասկընանք։ Ա՛հ, այդ Ռընոտիէռը։ Ապահովապէս իր գործն է այս։ Պարտքը վիզը հասած է։ Աշխարհի չորս կողմը պարտք ունի։ Պլուայի մէջ՝ ուր հօմանուհիներ ունեցած է, Օրլէանի մէջ՝ ուր ունի տակաւին, Պուրժի մէջ ուր կ'երթայ քանի մը ամսէ ի վեր, եւ Բարիզի մէջ մանաւանդ, Բարիզ որ իր բանակետեղն է։ Մայրաքաղաքին բոլոր գոհարավաճառներուն ու օթոցարարներուն պարտք ունի։ Ուրեմն Ռընոտիէռ կարօտութեան մէջ է։ Ռընոտիէռ սրիկայ մըն է։ Դրամ կորզելու միջոց մը գտնելով, փորձած է։ Վիրժինի Լաթուշ վրայ հասած է։ Այս է պատճառն անոր ձեռաց շարժումներուն զորս այնքան լաւ նշմարած է Ֆալօն։ Եւ որպէս զի աղախինը չմատնէ զինքը, խեղդած է զանիկայ։ Այս է ահա։ Ինձ համար տարակոյս չի մնար թէ ոճրագործը Ռընոտիէռն է։ Այժմ, Պ. Բէռօշէլ՝ Ֆալոյի վկայութիւնը բաւական պիտի համարի՞ արդեօք ձերբակալումը մը հրամայելու համար։ Տեսնենք։

Եւ Մարէսքօ գլուխն օրօրեց։

Բ

ԱՆԴԱՄԱԼՈՅԾԸ

Մինչդեռ Մարէսքօ այս յայտնութիւններով կ'զբաղէր, ի՞նչ տեղի կ'ունենար Ռընոտիէռի տան մէջ։

Քանի որ օրերը կը սահէին, բժշկին մտաց մէջ անդորրութիւնը կը վերահաստատուէր տակաւ առ տակաւ։ Այնպէս կուգար իրեն թէ ապագայի սպառնալիք կ'անհետանային։ Պուրկէօյի տեղեկագրէն յետոյ ոչինչ տեսած, ոչինչ լսած ըլլալով, ապահով էր այժմ թէ այլ եւս անհանգիստ չպիտի ընէին զինքը։

Իր Բայեռ սպասաւորին մեկնումն ու Պակաթէլի անոր յաջորդելն ո՛ր և է կասկած արթնցուցած չէին իր մտաց մէջ։

Մնաց որ Պակաթէլ իր ընկերոջ Մարէսքօյին չափ երջանիկ ըլլալէ հեռի էր, վասն զի բան մը չէր նշմարած Ռընոտիէռի տան մէջ։ Բժշկին բացակայութեանցը միջոցին, վարպետութեամբ աչքէ անցուցած էր բնակարանին, և մանաւանդ աշխատութեան խուցին ամեն մէկ անկիւնը։

Կը մտածէր որ եթէ գողութիւն կատարուած ըլլար, անտարակոյս արժէթուղթերը պիտի գտնէր և եթէ Ռընոտիէռ չկարենար յայտնել զանոնք ուստից ստացած ըլլալն, ըսել է թէ յանցաւոր էր։

Բայց յուսացած թուղթերուն տեղ դրոշմեալ զանազան թղթերու հաւաքածոյներ միայն գտաւ, որք լիովին կ'ապացուցանէին թէ իր տէրը պարտուց տակ ընկճուած էր։

Վերջապէս որքան ալ ուշադիր էր, իր անձնական ո՛չ մէկ զննութիւնը ցոյց չէր տար նմա թէ Ռընոտիէռ յուզում մը, ջլատութիւն մը, կամ խղճահարութիւն ունեցած ըլլար։

Անոր կեանքին մէջ ոչինչ փոխուած կ'երեւէր։ Բժիշկը կանոնաւորապէս կը կատարէր իր այցելութիւնները բազմաթիւ հիւանդներուն, երբեմն կանուխ երբեմն ուշ տուն կը վերադառնար, մեքենաբար ի գործ կը դնէր իր արհեստը, առանց անձնուիրութեան բայց նաեւ առանց տրտնջալու։

Այնպէս որ, մինչ Մարէսքօ նոյն օրը Շանդկրըլէի ջաղացքը վերադարձած պահուն, կ'ըսէր ինքնին «Ռընոտիէռն է որ խեղդած է պառաւը», անդին՝ Պակաթէլ կը մտածէր թէ բժիշկն անմեղ էր ու մասնակցութիւն չէր ունեցած այս ոճրին մէջ։

Տոքթորին տանը մէջ որքան ալ որ կեանքը խաղաղ կ'երեւէր, այսու հանդերձ ի ներքուստ տարօրինակ կերպիւ խռովեալ էր այն։

Այդ յուզման ո՛չ մէկ նշանը կ'երեւէր արտաքուստ։

Ժիւլէթ՝ ժամանակէ մը հետէ շատ փոխուած կը տեսնէր հայրը։ Մանկամարդ աղջիկը՝ որ իր ամբողջ կեանքն անցուցած էր բաղդաւորութեան կէտեր փնտռելով, ծպտեալ ոստիկանէն լաւագոյն դիրքի մէջ էր նշմարելու համար տոքթորին ներքին կենաց ու սովորութեանցը մէջ տեղի ունեցած յեղաշրջման նշաններն, որքան ալ որ ծածկեալ էին անոնք։

Նշմարած էր հօրը տարօրինակ յուզումն այն առաւօտուն երբ Ֆէյնի տանէն կը վերադառնար. այդ յուզման տէրը չէր նա, անկարելի էր զսպել զայն։ Ամբողջ այդ օրն եւ յաջորդ օրերը տեւեց յուզումն։

Այդ օրերը իր մայրը աւելի հիւանդացած ըլլալով, Ժիւլէթ քանի մը գիշերներ հսկած էր անոր քով, ուշ ժամանակ։

Եւ մինչ կը կարդար ու կ'աշխատէր, անդամալոյծին անկողնոյն քով, սեղանի մը վրայ դրուած փոքրիկ կանթեղի մը լուսով, մօրը աւելի մօտ գտնուելու համար. երբ այնտեղ կը մնար լռիկ, գրքին թուղթերը դարձունելով դանդաղաբար, չ'արթնցունելու համար հեգ կինը որ կը ննջէր, Ժիւլէթ երկու անգամ ներկայ գտնուեցաւ արտասովոր ու ցաւագին տեսարաններու որք անջնջելի հետք մը թողին իր մտաց մէջ։

Քովի խուցին մէջ ձայներ լսեց յանկարծ։

Ականջ դրաւ. որովհետեւ գիտէր թէ հայրը վաղուց պառկած է, ի սկզբան կարծեց թէ Պակաթէլն էր, նոր սպասաւորը. բայց միեւնոյն ժամանակ լսեց որ բարձրաձայն կը խօսէին. աւելի ուշադրութեամբ մտիկ ըրաւ. խօսքերը մինչեւ իրեն չէին հասներ։

Այն ժամանակ, ապահով ըլլալով թէ մայրը կը քնանար միշտ, ոտք ելաւ, գիրքը սեղանին վրայ դրաւ եւ արխաբար դուրս ելաւ տեսնելու համար թէ ինչ էր այդ աղմուկ։

Մօտակայ խուցին մէջ՝ ո՛չ մէկ ձայն, սակայն դուռները բաց էին եւ ոտից շշուկն ու խօսքերու ձայնը այժմ միւս խուցէն կուգային։

(Շարունակելի)

Թայմզին Վիեննայի Թղթակիցը դիտել կուտայ թէ հին սերպիական սահմանադրութեան ու թեկնածութեանց առթիւ բաւական բան ըսուած է արդէն այս խնդրին վրայօք, և հետեւաբար Սերպիոյ և Չեռնակորայի մտերիմ յարաբերութեանց մանաւոր ուշադրութիւն ընծայել կ'արժէ։

Ի ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թայմզի Թղթակիցն որ պտոյտ մը կ'ընէ Պարսկաստանի մէջ, Պուշիրէ գրուած վերջին նամակին մէջ կ'ըսէ. «Սպահանի մէջ կրօնային զգացմունք գերագրգռուած են, և ի մասնաւորի Հրեայք դժուար կ'ապրին հոն. յետոյ կուգան Պապիք, որք բազմանալու վրայ են, և յաճախ թշնամական ցոյցերու ենթակայ կ'ըլլան։ Հրեայներէն և Պապիներէն ետքը կուգան Հայք և ուրիշ քրիստոնեայ հասարակութիւնք, որք զգուշութեամբ կը շարժին։ Զըլլ-իւ-Սուլթանին իւր բարձր դիրքէն անկումէն ի վեր, այս վիճակ աւելի ծանրացած է։ Նոյն պատճառաւ Սպահան շատ ինկած է քանի մը տարիէ ի վեր. որովհետեւ առաջ ոստանն էր արքայական չքով պատուեալ և մեծարեալ իշխանի մը, մինչ հիմա կ'ըլլոն է գաւառային կառավարչի մը, որ զօրք չունի ձեռքին տակ։ Սպահանի արուարձանը՝ Ջուղա՝ քաղաքէն երեք մղոն հեռի է, Զանտաց Ռուտի միւս կողմն, ուր եւրոպեան գաղթականութիւնք կը բնակի։ Ջուղայի բնակիչք հետզհետէ կը նուազին։ Հիմակ 2,500 հոգի են, որոց 80 առ 100ն Հայք են։ Ինչպէս հանրածանօթ իրողութիւն մ'է, այս Հայք սերեալ են հայ գաղթականութենէ մը զոր 300 տարի յառաջ Մեծն Շահ Աբբաս աստ փոխադրեց Արաքս գետին վրայ կառուցեալ Ջուղա քաղաքէն։ Նոր Ջուղա հաճելի վայր մը չէ. կը բաղկանայ նեղ փողոցներու լաբիւրինթոսէ մը, որք դուռ ունին և կը փակին, և յորս բաց կողմնոց աղտոտ մթնոլորտ մը կը կազմեն։ Այս փողոցներու մէջ փակեալ և ընկճեալ կեանք մը կը տիրէ, և այն դարչնոտ շրջանակէն դուրս ելնելը փրկութիւն է։ Հայոց արական ցեղին երիտասարդ և գործունեայ մասն ամեն տարի Հնդկաստան, Ճաւա և այլուր կը գաղթեն, ուր վաճառականութեան և շահագործութեան մէջ կը կորսուանեն իրենց անհաճոյ բնակավայրը վերադառնալու ամեն բաղձանք։ Ի Ջուղա նշանակելի են միայն ուղղափառ Հայոց գլխաւոր եկեղեցին, որ գեղեցիկ շէնք մ'է հոյակապ ներքնայարկով. յատակէն մինչեւ ձեղունը զարդարեալ կրօնային առարկայից եւ գաներկ պատկերներով. Նաեւ անկլիքան եկեղեցւոյ միսիոնարական ընդարձակ շէնքն, ընդ տնօրէնութեամբ Տքթ. Պրիւսի, յորում կը բովանդակին եկեղեցի մը, մանչերու վարժարան մը 100 աշակերտօք, աղջկանց վարժարան մը 200 աշակերտուհիներով, և դարմանատուն մը, յորմէ մեծապէս կ'օգտին նոյն իսկ բնիկ Պարսիկներն։ Երիտասարդներուն տրուած ընտիր դաստիարակութիւնը մին է այն պատճառներէն որով չափահաս և գործունեայ Հայ մը Ջուղայի մէջ դամուիլ մնալ չուզեր այլ եւս։»

ՕՐԼԷԱՆԵԱՆ ԴԵՐԴԱՍՏԱՆ

Մասնաւոր հեռագրեր կը ծանուցանեն զմահ Մոնփանսիէ դքսին, հինգերորդ որդի Լուի Ֆիլիփ Թագաւորին, ծնեալ 1824ին։ Զինուորական ուսումներ ընելէն և Ֆրանսայի զօրավարի աստիճան բարձրանալէն ետքն, 1846ին ամուսնացաւ Սպանիոյ Իզապէլլա Բ. Թագուհւոյն քրոջ հետ, ամուսնութիւն որ քիչ մնաց պատերազմ յառաջ բերել Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ։ Մոնփանսիէ դուքսը սպանիական քաղաքացիութիւնն ընդունեց, և անդամ եղաւ Սպանիոյ արքայական դերդաստանին։ Ցետ անկման Իզապէլլայի, Մոնփանսիէ ընտրելի հռչակեցաւ սպանիական գահուն, բայց նոյն ատենուն իւր մէկ սպանիացի խնամւոյն՝ Էնրիքօ տէ Պուրպոն դքսին կողմէ անարգուելով, մենամարտեցաւ, և ատրճանակի հարուածով մը սպաննեց զնա, որով յուզուեցաւ սպանիական ազգն, և Մոնփանսիէ, Սպանիացւոց թագաւոր լինելու ամեն հաւանականութիւն կորուսանելէ զատ, դատապարտեցաւ ժամանակ մը երկրէն արտաքսման և դրամական հատուցման։ Իւր անդրանիկ դուստր ամուսնացաւ Փարիզի կոմսին հետ, և իւր երրորդ դուստր Ալֆոնսօ ԺԲ. Թագաւորին առաջին կինն եղաւ։

ԱՂԷՏ Ի ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Ի Նիւ Եորք, փետր. 3ին առաւօտուն, կրակ ելաւ ծովային նախարար Պ. Թրէսիի տունէն, ուր ամեն ոք դեռ կը քնանար։ Մինչեւ որ օգնութիւն հասաւ, Տիկին Թրէսի, իւր դստերց մին և ուրիշ աղջիկ մը՝ իւր Թոռն՝ ծուխէն խեղդուեցան։ Տիկին Թրէսի կրնար ինքզինք ազատել, բայց նախ իւր այրն ազատելու աշխատած էր, և այն միջոցին ինքզինք կորուսած։ Պ. Թրէսի սպասուհի մը առջեւ գալով, յատերու և չուաններու օգնութեամբ ազատեցաւ, բայց ժամանակ մը ինքզինք կորոյս։ Իւր կնոջ, դստեր և Թոռան կորուստը Նախագահ Պ. Հարրիսըն բերնէն իմացաւ։ Այս աղէտ ընդհանուր վիշտ պատճառեց, զի ծովային նախարարը շատ յարգի և ժողովրդական մարդ մ'է և Խորհրդարանն իւր նիստը դադրեցուց ի նշան սգոյ։

ՓԱՌՆԷԼԵԱՆ ԴԱՏ

Թայմզի դէմ Պ. Փառնէլի վատահամբաւութեան և դրամական հատուցման դատն իրաւախոհութեամբ վերջացաւ։ Թայմզ խոստովանեցաւ թէ Փիկօթի շինծու նամակներն հրատարակելով վայրապար վնասած էր Պ. Փառնէլի։ Թայմզ 5 000 անգլ. ոսկի վճարեց, և Պ. Փառնէլ, որ 100.000 կը պահանջէր, ասով գոհացաւ։

Պ. ՆՈԹՈՎԻՉ

Հանրածանօթ Նիքոլայ Նոթովիչ, որ տխուր հռչակ ստացաւ այս օրերս Փարիզի մէջ ունեցած իւր յանդուգն ձեռնարկութեամբ «յանուն Մոսկուայի ռուս երիտասարդութեան,» կ'ըսենք թէ նոյնանման բաղդախնդրական ձեռնարկներով յայտնի եղած է նաև ի Կ. Պոլիս ասկէ չորս տարի առաջ։ Ցայտնելով զինքն իբր «պաշտօնական Թղթակից» Փեդերպուրկի Նովէ Վրէմիա լրագրոյն ի Կ. Պոլիս, Պ. Նոթովիչ յարաբերութեանց մէջ մտած է աստ այլ և այլ պաշտօնական և դիւանական յայտնի անձնաւորութեանց հետ, որոնցմէ [illegible] յաջողած է բաւական շահիլ նիւթապէս։ Ցառաջ գնալով այս ընթացքին մէջ օր մը խաբէ տուժած է նա հանրածանօթ ռուսահայի մը կողմէ, որուն դանդատանաց վրայ տեղւոյս ռուսական հիւպատոսարանը բանտարկած է զնա և ընդ հսկողութեամբ արտաքսած ի Ռուսիա, օրինաց առջեւ անդատուելու տեղեկագրով։ Ադէկէ յետոյ երեք տարի անցած, նա երեւցած է Տփղիս իբր հրապարակային դասախօս ի Պարսկաստան և Հնդկաստան իր ըրած ճամբորդութեանց վրայ(*)։ Ահա այդ անձն է հիմա որ «յանուն Մոսկուայի ռուս երիտասարդութեան» կը խօսի ի Փարիզ։

Ցիշեալ Նոթովիչ ծագմամբ հրեայ է, որդի Խրիմցի խախամի մը և եղբայր Փեդերպուրկի հանրածանօթ Նովոստի լրագրոյն խմբագրապետին, բայց մերժեալ ի նմանէ իբր «անուղղելի վարուց համար։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Ժողովէն պակասեալ եկեղեցական երեսփոխանաց տեղ նոր ընտրութիւն պիտի կատարուի շաբթուս, Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ մէջ։

Խառն Ժողովը իւր վերջին նիստին մէջ վաւերացուցած է Միացեալ Ընկերութեանց կանոնագիրը։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն յառաջ կոնդակաւ պիտի ծանուցանէ սոյն վաւերացումն։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Երէկ գիշեր տեղի ունեցաւ ի Բանկալթի, Ազն. Օրիորդ Պարգեւ Զ. Մէրամէթճեանի ամուսնութիւնն ընդ Մեծ. Մկրտիչ էֆ. Ալլահվէրտեանի, վայելուչ հանդիսիւ և ի ներկայութեան բազմաթիւ հրաւիրելոց, կնքահայրութեամբ Եէնիխանեա Տիմիթրաքի էֆէնտիի։

Պսակի արարողութիւնն օրհնեց Բերայի քարոզիչ Գեր. Գարեգին Եպիսկ. Սրուանձտեանց։

Օր. Մէրամէթճեան, դուստր Եգիպտոսի նախորդ Խտիվին ճարտարապետ Վահէ Ջէնոր պէյի, հայ իգական սեռի պատուաբեր անդամներէն մին է իր ընտիր դաստիարակութեամբ ու ազնիւ ձիրքերով։

Կիմանանք թէ իւր դստեր ամուսնութեան առթիւ, Ջէնոր պէյ Ազգ. Հիւանդանոցին նուիրած է 20 օսմ. ոսկի, եւ Խասգիւղի Գալֆայեան Որբանոցին՝ 2 ոսկի։ Փափաքելի էր որ այս մարդասիրական օրինակ իւր հետեւողներն ունենար յաճախ, հարսանեաց եւ այլ հանդէսներու առթիւ։

ԲՆԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կը խնդրուի Բնար ընկերութեան Պատ. անդամներէն որ բարեհաճին ներկայ գտնուիլ այս երեկոյեան փորձին, ինչպէս նաեւ ամեն երկուշաբթի երեկոյներ՝ յառաջիկայ Նուագահանդէսի նախապատրաստութեանց փութապէս աշխատելու համար։

ՄԱՏՆԱԺՈՂՈՎՆ

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

— —

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻԿ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ 27րդ Թերթն որ կը հասնի մինչեւ Flûte բառը։

ԱԶԴ.—Տոմարակալութեան փորձառու մի պաշտօնեայ երիտասարդ պատրաստ է չափաւոր պայմանօք զանազան հաշուետումարները գրել։

Կը խնդրուի որ փափաքողք նամակաւ յայտնեն իրենց հասցէներն առ Դ. Մ. ի գրասենեակ լրագրոյս։ 2—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սարուխան գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Ուրֆայի (Եդեսիա) հրաժարեալ կառավարիչ Ճավիտ փաշա։

— —

Սանիյէ Միւթեմայիզի աստիճան տրուեցաւ Քարբերդի նահանգին մէքթուպճի Սիւլէյման պէյի.

Սալիսէի աստիճան՝ Պէյրութի հեռագրական և թղթատարական տնօրէն Հիլմի էֆէնտիի, Ադրիանուպոլսոյ կալուածական դիւանապետ Թալաթ էֆէնտիի, Սարուխան գաւառի թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Շիւքրի պէյի.

Րապիայի աստիճան՝ Գարահիսարը Սահիպի Թաղապետական դեղագործ Սիմոն Սինան էֆէնտիի։

— —

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ադրիանուպոլսոյ պահեստի զօրաց 17րդ զօրաբաժնին հրամանատար Ֆերիք Մէհմէտ Րիֆաթ փաշայի.

Երկրորդ կարգի Շեֆաղաթ՝ Թորվիլ կոմսուհւոյն.

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Երկէրի գաւառին Տոլինա գաւառակին յունաց փոխ մետրապոլիտ Տ. Խրիսանթոսի։

— —

ՎՍԵՄ. ՑԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Ելմտական Նախարար Վսեմ. Ցակոբ փաշա որ երկու շաբաթէ հետէ հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, շաբաթ օրը կայս. պալատ գնաց և յետոյ Բ. Դուռն՝ ուր ժամու մը չափ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ տեսակցելէ վերջ, ժամ 10ին իւր պաշտօնատեղին գնաց։ Ն. Վսեմութիւն երեկ ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նիստին։

— —

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Պրուսայի Նոր կուսակալ Մահմուտ Ճելալէտտին փաշա շաբաթ օրը կայս. պալատ երթալով իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և ստացաւ Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամանները։ Ն. Վսեմութիւն յետոյ Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Մահմուտ փաշա երէկ Մուտանիոյ ճամբով իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Մախսուսէի Պէնկի շոգենաւով։

— —

ԿԱՅՍ. ՀՐԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է Իւր մասնաւոր Արկղէն վճարել բոլոր զինուորաց ամեն առաւօտ տրուած թէյի գինը։

— —

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Պարսկական կառավարութիւնը Առիւծ և Արեգական պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է Տատեան Վահրամ պէյի։

— —

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Գարադաղի արտաքին գործոց Նախարար Պ. Վուքովիչ շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց և այցելութիւն տուաւ արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի։

—Ոստիկանութեան Նախարար Քեամիլ պէյ շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով Մեծ-Եպարքոսին ներկայացաւ և ստացաւ Ն. Բարձրութեան ինչ ինչ հրամանները։ Քեամիլ պէյ յետոյ տեսակցեցաւ նաև Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարին ու Խորհրդականին հետ։

— —

ԲԱԹԱՆԹԻ ՏՈՒՐՔԸ

Այն տեղեկագիրը, որ Բաթանթի տուրքի գործադրութեան յատուկ կանոնագրոյն առթիւ պատրաստուած էր խառն յանձնաժողովին կողմէ և յանձնուած Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Նախարարաց Խորհրդոյ քննութեան ենթարկուեր է։

— —

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Քաղաքապետութիւնը Թուրք լրագրաց միջոցաւ պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ, թէ՛ իւր և թէ՛ թաղապետութեանց կողմէ կարգեալ բժիշկներ ձրիաբար դարմանած են մայրաքաղաքիս մէջ տիրող փողացաւէ, կարմրախտէ, հարսանիթէ և այլ այդ կարգի հիւանդութեամբք վարակեալ աղքատները, թէ այս բժիշկք տեղեկագրեր տուած են հանրային մաքրութեան ինչպէս նաեւ հանրային առողջութեան վնասող ունեցուածներու արգիլման համար և թէ ձեռնհաս իշխանութիւնն հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է գործադրելու համար այդ տեղեկագրոց պարունակութիւնը։ Պաշտօնական այդ միւնոյ ատեն կը ծանուցանէ թէ այդ հիւանդութիւնք բոլորովին անհետացած են և թէ ինֆլուէնցան եւս թեթեւցած է։

* *

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն, ըստ որոշման Առողջապահական վարչութեան, ծանուցած է ամեն կողմ թէ, ծանօթ գաւառներու մէջ տիրող քոլերան բոլորովին անհետացած ըլլալով Հալէպի մէջ քանի տեղերն ինչպէս նաև Ֆաթուսի կողմը դրուած քարանթինայի շղթայք վերցուին և ծովու, գետի ու ցամաքի ճամբով եկող ուղեւորք եւ ապրանք թողուին։ Այս որոշում հաղորդուած է նաև Բաղէշի կուսակալութեան։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Ֆրանսական դեսպան Մոնդէպէլլօ կոմսն ու կոմսուհին շաբաթ իրիկուն մայրաքաղաքս ժամանեցին արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։ Կայարանին մէջ կը գտնուէին արտաքին գործոց նախարարութեան Թարգման Միքայէլ էֆէնտի և ֆրանսական դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք, որք բարի գալուստ մաղթեցին Մոնդէպէլլօ կոմսին ու կոմսուհւոյն։

* *

Ֆրանսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Իմպէռ, որ ի բացակայութեան Մոնդէպէլլօ կոմսին կը վարէր դեսպանատան գործերը, իւր կառավարութենէն արձակուրդ ստացած է և մէկ քանի օրէն Ֆրանսա կ'ուղեւորի։

Պ. Իմպէռ երէկ Բ. Դուռը գնաց և Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին ու Վսեմ. Խորհրդականին ներկայանալով, իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

— —

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Վերջերս պատրաստուած վիճակագրոյ մը համաձայն՝ Ցունաց Պատրիարքարանը 1889 տարւոյն մէջ գրած է 364 թագրիրներ, որոց 4ը կայս. պալատ ուղղեալ, 9ը Մեծ-Եպարքոսին, 203ը Դատական նախարարութեան, 1ը Պետական Խորհրդոյն, 43ն արտաքին գործոց նախարարութեան, 3ը Շէյխիւլ-Իսլամի Դրան, 2ը ծովային նախարարութեան, 2ը Էվգաֆի նախարարութեան, 4ը կրթական նախարարութեան, 1ը կալուածոց վարչութեան, 18ը դատական իշխանութեանց, 2ը Հայոց Պատրիարքարանին, 1ը Հրէից Խախամատան, և 60ը զանազան վարչութեանց։ Ասոնցմէ զատ, 242 պաշտօնագիր, վկայագիր և հեռագիր ուղղած է այլ և այլ հանրային վարչութեանց։

1889 տարւոյն մէջ, Ցունաց Պատրիարքարանը կայս. պալատէն ու զանազան պաշտօնատուններէ ստացած է 219 պաշտօնագիր։

ԶԻՆՈՒՈՐԱՑ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Թարիք կ'իմանայ թէ Սպարապետի Դրան ընդհանուր պիտոյից վարչութեան և Րումէլիի երկաթուղեաց ընկերութեան միջեւ պայմանադրութիւն մը կնքուած է զինուորաց և զինուորական կարասեաց փոխադրութեան առթիւ։ Ըստ այդ պայմանադրութեան փոխադրութիւնք պիտի կատարուին սովորական գնոյն մէկ երրորդովը։

— —

ԻՊԷՔԻ ԳԱՒԱՌԸ

Վաքթի լրագրոյն մէջ հրատարակուած է Իպէք գաւառի մետրապոլիտին երէցին և քրիստոնեայ երեւելեաց ոմանց կողմէ ստորագրեալ հեռագիր մը որով բոլորովին կը հերքեն այն հրատարակութիւնները թէ տեղւոյն քրիստոնեայք՝ արնաւուտներու կողմէ եղած հալածանքներէն չդիմանալով, ստիպուած են գաղթել և թէ այլ և այլ ոճրագործութիւնք եւս տեղի ունեցած են։ Հեռագիրն ստորագրողք կը յայտնեն թէ իրենք, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, ամենայն անդորրութեամբ կ'ապրին։

— —

ԴԱՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Դատական նախարարութիւնը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ Ամբաստանիչ ատենի պաշտօնն, որ ցարդ վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղը կը կատարէր, վերաքննիչ ատենի առեւտրական կամ Հուգուգի ճիւղին յանձնելու համար։

— —

ԻՍԼԱՄՔ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Ըստ տեղեկութեանց Հաքիքաթի, կայս. կառավարութիւնն հրահանգ ուղղելով Պուլկարիոյ օսմանեան գոմիսէրի քարտուղարին՝ յայտնած է անտեղութիւնն Սոպրանիէի այն որոշման, որով ի Պուլկարիա և յԱրեւելեան Րումէլի բնակող իսլամաց Շէրիի վերաբերեալ գործոց կարգադրութեան իրաւասութիւնն առած էր միւֆթիներու ձեռքէն։ Կայս. կառավարութիւնը միանգամայն հրամայած է իւր քարտուղարին՝ պուլկար կառավարութեան մօտ ձեռնարկներ ընել որպէս զի այդ իրաւասութիւն վերադարձուի միւֆթիներուն։

Արտաքին գործոց նախարարութիւնն եւս հրահանգ ուղղած է նոյն քարտուղարութեան՝ հարկ եղած ձեռնարկներն ընել կառավարութեան մօտ ի մասին Թարլովացի Մէհմէտ աղային, որուն կալուածները Պուլկար կառավարութեան կողմէ գրաւուած և միանգամայն իրեն ծանուցուած էր մէկ ժամէն հեռանալ Պուլկարիայէն։

— —

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԿԱՌՈՒՂԻՆ

Կը յիշուի թէ Մէրսին-Ատանայի երկաթուղւոյ ընկերութիւնն իւր բաժնեթղթոց վրայ դրոշմ փակցուած չըլլալուն պատճառաւ, Հանրային Պարտուց վարչութիւնն իբր երկու տարի առաջ դատ բացաւ այդ ընկերութեան դէմ և դրոշմի գինը պահանջեց տուգանաց հանդերձ։ Արդ Դամասկոսի կառուղւոյն ընկերութիւնն առարկելով թէ ինք միեւնոյն դիրքին մէջ չգտնուիր, ձեռնարկներ ըրած է յիշեալ վարչութեան մօտ որպէսզի իր բաժնեթղթոց վրայ 100էն մէկ դրոշմի տուրք չպահանջուի, ո՛չ ալ այդ ձեռնարկութիւնը կատարած չըլլալուն համար՝ պարագային մէջ տուգանք։

Ըստ տեղեկութեանց Լ. Հէրալտի, Հանրային Պարտուց վարչութեան իրաւագէտ խորհրդականք իրաւունք տուած են Դամասկոսի կառուղւոյն ընկերութեան, և թէպէտ վարչական խորհուրդը վերջնական որոշում մը տուած չէ տակաւին, սակայն տրամադիր կ'երեւի այդ ընկերութենէն դրոշմատուրք չպահանջելու։ Առարկութեան գլխաւոր հիմը սա կ'երեւի թէ ընկերութիւնը 1859ին հաստատուած է և իւր մենաշնորհի արտօնագրովն իսկ ազատ է այդ տուրքէն։

— —

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ

Առեւտրական Ատեանէն հռչակեալ սնանկութիւնները կը ծանուցանենք.

Ժան Մէրձարիս, Թոփհանէ փողոց, Թիւ 24, Կալաթա։

Եանի Հաճի Քօսթի, Թավուք-Բազար, Թիւ 45, Պոլիս։

Ժան Քարաճանի, Սրմաքէշխանէ փողոց, Թիւ 99, Պոլիս։

Դատական բարենորոգմանց յանձնաժողովը բերել տուած է գաւառաց մէջ գտնուած բանտարկելոց ցանկն և ինչ ինչ քննութիւններ կատարելէ յետոյ հրահանգ ուղղած է ի գաւառս բանտարկելոց հանգստութեան ու օրինաւորութեան հսկելու համար։

—Կայս. արտօնութեամբ, ծովային նախարար Հասան փաշայի որդին Հիլմի պէյ, երկրորդ քարտուղար օսմանեան դեսպանատան Լոնտոնի, իւր մօր մահուան պատճառաւ շաբաթ օրը մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Նախընթաց օր ի Սուլթան Ահմէտ սենեկի մը մէջ բնակող երկու մարդեր մարելոյն ածուխի ազդեցութենէն, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ սթափեցան։

—Կոնիոյ գաւառական թերթին մէջ կը կարդանք թէ այս օրերս ձիւնը ճարակած է այդ կողմեր։

—Կայս. արտօնութեամբ՝ աւստրիական դեսպանատան պահակ շոգենաւին հրամանատարն ու սպայք այցելեցին արքունի Նաւարանն և օսմանեան մարտանաւերն։ Հրամանատարն, անցեալ օր այցելութիւն տալով ծովային նախարարին, խնդրեց Վեհ. Սուլթանին մատուցանել իւր ու սպայից շնորհակալիքն Ն. Վեհափառութեան այս մեծարանաց համար։

—Ստոյգ կ'իմանանք թէ Նիկոմիդիոյ Գանտէրէ գաւառակին նախնական դատարանին նախկին Նախագահ Ֆէհմի էֆէնտի դատաստանի ենթարկուած է այն զեղծմանց համար, զորս գործած է, իւր պաշտօնավարութեան միջոցին։

—Անգլ. դեսպանատան նախորդ զինուորական կցորդ Թրօթըր գնդապետն այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

—Բարերար անձ մը՝ առանց իր անունն յայտնել ուզելու՝ 2000 օսմ. ոսկի նուիրած է Բանկալթիի Մարդասիրական ընկերութեան, աղքատաց բաշխուելու համար։

—Վեհ. Սուլթանի աւագ թիկնապահ Տէրվիշ փաշա, որ քանի մը շաբաթ առաջ կուրծքի արկածէ մը վիրաւորուած էր, կատարելապէս ապաքինած է։

—Ադրիանուպոլսոյ մէջ Առեւտրական Սենեակ մը հաստատուելու է որուն կազմակերպութիւնը յուսալ կուտայ թէ երկու տարի առաջ հաստատեալ Սենեկին նման չ'պիտի լուծուի քիչ ատենէն։ Նորահաստատ Սենեակն առ այժմ կ'զբաղի եղեր իր հասոյթի աղբիւրներն ապահովելու։

—Կրէտէն կը գրեն առ Սթամպուլ թէ Սէլինօ գաւառակին բնակիչք իմանալով որ Կրէտցի այն խռովարարք, որք Ցունաստան ապաստանած էին, կ'ուզեն կղզին վերադառնալ, յանձն առեր են բացարձակապէս թոյլ չտալ անոնց՝ եզերաց երկայնութեամբ ցամաք ելնել։

—Անցեալ օր Բ. Դրան հանդէպ գտնուած բանտին մէջ Խրիմցի Եօմէր, Երզրումցի Իսմայիլ, Թրնովացի Օսման և Էնկիւրիցի Մէհմէտ Ալի անուն բանտարկեալք երկաթէ կարթով մը փորձեցին բանտին պատը ծակել, սակայն պահապանք ժամանակին իմանալով ձերբակալեցին և հարցաքննութեան ենթարկեցին զանոնք։

—Ինֆլուէնցան թեթեւապէս ճարակած է նաեւ Պոլուի, Էրէյլիի, Քէնտրիի ու շրջակայից մէջ։ Գասթամունիի մէջ եւս կառավարական պաշտօնէից մէկ երրորդն ու ժողովրդեան մեծ մասը վարակուած են նոյն հիւանդութեամբ սակայն վարակուողք երեք չորս օրուան մէջ կ'ապաքինին։

—Ոստիկանութիւնն երէկ հեռաւոր վայրեր աքսորեց տասն և մէկ չարագործներ։

— Քաղաքապետութիւնն հրահանգ ուղղած է Թաղապետական շրջանակաց՝ ուշադրութիւն ընել որպէսզի անվարժ մարդեր կառապանութիւն չընեն, զի այդ պատճառաւ յաճախ վտանգներ կը պատահին։

— —

ՀՐԷԻՑ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ցառաջիկայ շաբաթ գիշեր, 3/15 փետր., Թէփէ Պաշիի Թագաւորական Թատրոնին մէջ դիմակաւոր և անդիմակ մեծ Պարահանդէս մը պիտի տրուի ընդ հովանաւորութեամբ ֆրանսական դեսպանուհի Տիկին Մոնդէպէլլօ կոմսուհւոյն։ Այս պարահանդէս, որ կազմակերպուած է ի նպաստ Ղալաթիոյ Հրէից աղքատաց ու մանչերու վարժարանին, ամեն տարուան նման շքեղ ու յաջող ընծայելու համար ջանք չէ խնայուած կարգադիր Մասնախմբին կողմէ։

Մուտք տոմսի գինն է մէկ օսմ. ոսկի։

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Ակնատարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց Թիւ 9։

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։

Նաև ըստ առաջնոյն Ակնատար կը գտնուի առաւօտներն մինչ կէս օր։

47

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ՆԱՂՈՒՊԵԱՆ, Վկայեալ Բարիզու Բժշկական Համալսարանէն, կ'ընդունի իրեն դիմող հիւանդներն իւր բնակարանին մէջ Բերա, Շիշլի փողոց, Թիւ 21, ամեն օր կէս օրէն մինչեւ ժամ 3, ըստ եւրոպացւոց։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանուին աղքատ հիւանդները։

Երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի օրերը կը գտնուի ի Պոլիս Պահճէ Գաբու, Ալիքեան դեղարան, ժամ 3էն 5 (Ր. Ե.)։

ՏՐ. ՆԱՂՈՒՊԵԱՆ մասնաւորապէս կը դարմանէ սրտի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ մորթի եւ ծննդական գործարանաց վերաբերող ախտեր։ 285

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Բարիզ, 7 փետրուար

Բարիզի կոմսին զաւակ Օրլէանի դուքսը ձերբակալուեցաւ, Լիւինի դքսին տանը մէջ երեկոյթի մը միջոցին։ Օրլէանի դուքսը ոստիկանութեան վերատեսչին քով տարուեցաւ եւ անկէց Գոնսիէրժըրիի բանտը։

(Ցայտնի է թէ Երեսփոխանաց ժողովոյ քուէարկած մէկ օրէնքին համաձայն, կառավարութիւնն արտօնութիւն ունի ձերբակալել եւ Ֆրանսայի հողէն արտաքսել ի Ֆրանսա տիրած ո և է ընտանիքի անդամները։ Ծ. Խմբ.)։

Բարիզ, 7 փետրուար

Մասնաւոր տեղեկութիւնք կը հաստատեն թէ Օրլէանի դուքսը, չափահասութեան տարիքը թեւակոխած ըլլալով, Բարիզ եկած է իր Ֆրանսացիի պարտականութիւնները կատարելու, ֆրանսական բանակին մէջ զինուոր գրուելով. բայց զինքը մերժած են, և ձերբակալելով ոստիկանութեան պաշտօնատունը տարած։ Վերատեսուչն յայտարարեր է որ օրէնքը բացորոշապէս կը հրամայէր իրեն ձերբակալել զդուքսը։ Օրլէանի դուքսն յանժամ Գոնսիէրժըրիի բանտը տարուած է, ուր մեծ յարգանքով կը վարուին իրեն հետ։ Բացարձակապէս կը հերքուի այն զրոյց թէ Դուքսն իրեն հետ բերած է գրութիւն մը որով Բարիզի կոմսը կը հրաժարի իր թեկնածութենէն։ Նախարարաց խորհուրդը վաղը պիտի քննէ խնդիրը։

Բարիզ, 8 փետր.

Օրէնքը բացորոշ ըլլալով, Օրլէանի դուքսը պիտի դատուի պատժական ատենին առջեւ։

Բարիզ, 8 փետր.

Օրլէանի դուքսն այսօր դատուեցաւ պատժական ատեանին մէջ։ Ցայտարարեց թէ Ֆրանսա եկած էր իւր զինուորական ծառայութիւնն ընելու։ Դատը չորեքշաբթի աւուր յետաձգուեցաւ։

Բարիզ, 8. փետ.

Հանրապետական լրագիրք «Թատրոնի խաղ» կ'անուանեն Օրլէանի դքսին արարքը։ Միապետական լրագիրք բարձրաղաղակ կը դրուատեն իշխանը։ Պուլանժէական լրագիրք իրենց ուրախութիւնը կը յայտնեն այն դժուարութեանց համար զորս Օրլէանի դուքսը կը պատճառէ կառավարութեան։

Օրլէանի դուքսը Ժընեւէն եկեր է եղեր Լիւինի դքսին հետ։ Խնդրեր է ազատ արձակուիլ, իր պատուոյ խօսքը տալով. կառավարութիւնը մերժեր է։

Լոնտոն, 8 փետր.

Շանկհայէն կը հեռագրեն առ Ստանտըրտ թէ Չինական կառավարութիւնը, ի Սիպերիա ռուսական զօրաց թուոյն յաւելման վրայ, ստուարաթիւ զօրք համախմբեր է Մանչուրիոյ մէջ և թէ քանի մը հազար բազմհարուածեան հրացան ապսպրեր է Եւրոպա։

Բարիզ, 8 փետրուար

Օպոքէն կը գրեն առ Թան թէ 85

մարդէ և 160 ուղտէ բաղկացեալ Փըրանսական կարաւան մը, որ Հարրար կ'երթար, Սոմալիներէն ջարդուեր է․ Թայմս անգլիական թելադրութեանց կը վերագրէ այս արարքը․

Վիեննա, 8 փետրուար

Ֆրէմտէնպլաթ կ'ըսէ թէ Սոֆիայի դէպքերը կ'ապացուցանեն որ պուլկարական արդի կառավարութիւնն իրաց կացութեան վայել դիրք մը կը բռնէ և գերազանց է իր հակառակորդներէն․ ցորչափ կառավարութիւնը կարենայ զօրաւոր և վստահ ձեռքով մը զսպել ու և է խռովութիւն ի ներքուստ, խաղաղութեան բոլոր բարեկամք ի Պուլկարիա և յայլուր՝ յարգանք եւ համակրութիւն պարտին նմա․

Բարիզ, 8 փետրուար

Ռուսական փոխառութեան Ցանձնախումբը, Բարիզի և Սոորին-Երկրաց Պանքային մէջ գումարուելով, վերջնապէս փետրուար 20ին որոշեց շրջաբերութեան հանման թուականը․

Բեդրսպուրկ, 8 փետր․

Ժ․ տը Սէն-Բեդերսպուրկ, խօսելով Վիլհէլմ կայսեր հրովարտակին վրայ ի մասին գործաւորաց խնդրոյն, կ'ըսէ թէ երբ վերջերս Զուիցերիա մտադրութիւն յայտնեց տէրութիւնները խորհրդակցութեան հրաւիրել գործաւորաց խնդրոյն վրայ, խոհական մարդիկ կարծիք յայտնեցին թէ Զուիցերիա չունէր հարկ եղած հեղինակութիւնն և իշխանութիւնը, թէ զօրաւոր և իր զօրութեանը վստահ կառավարութիւն մը միայն կրնար փորձել այդ գործն, որովհետեւ, ի հարկին, հարկ եղած միջոցներն ունի արգիլելու համար որ խաղաղութիւնն և ազգային աշխատութիւնը խանգարուին այնպիսեաց կողմէ որք սխալ հասկցած են իր ստադրութիւններն և կամ կը խորհին շահագործել զայնս ներհակ նպատակաւ մը․

Ռուս լրագիրը կ'ըսէ թէ ամենուրեք համակրութեամբ պիտի հետեւին Վիլհէլմ կայսեր ձեռնարկած գործին․

Պրուսէլ, 8 փետրուար

Էնտէբանտանս Պելժ կը հաւաստէ թէ անգլիական պատուիրակն յայտարարեր է Հակագերեվարական Համաժողովոյն մասնախմբին մէջ թէ Անգլիա սկզբամբ կը պնդէ նաւերն այցելելու իրաւունքին վրայ, այլ թէ Ֆրանսա ուրիշ կարծիք մը ունենալով, Անգլիա կը հրաժարի այդ իրաւունքին արձակ ծովու մէջ գործադրութենէն․

Վիեննա, 8 փետրուար

Երեսփոխանաց ժողովը վիճաբանեցաւ հրեայ հասարակութիւնները կարգադրող ծրագրին վրայ, որ արդէն ընդունուած է Աւագաց Ժողովէն․ Կրօնից նախարարն յայտարարեց այս առթիւ թէ կառավարութիւնն օտար է ինչ ինչ ձգտումներու և ճառերու և թէ կը մերժէ զայնս․ կառավարութիւնն, ըսաւ, օրէնքը միայն կը ճանչնայ․ ծրագիրն ուրիշ նպատակ չունի բայց եթէ ապահովել հրեայ հասարակութեանց կատարեալ ինքնօրինութիւնն ի ներքուստ և պետութեան շահուց պահպանումն յարտաքուստ․

Ռիօ-Եանէյրօ, 8 փետրուար

Կառավարութիւնը ջնջեց Բարայի կառավարչին քաուչուի վրայ դրած տուրքը․

Վիեննա, 8 փետր․

Աւստրեւհունգարական պետական երկաթուղեաց ընկերութեան նախագահ Պ․ Ժուպեր տեսակցութիւն մը ունեցաւ առեւտրական նախարարին հետ, և հաւաստեց թէ անհիմն են Բարիզէն առնուած այն լուրերը թէ ինքն ալ ամբաստանեալ է Մետաղաց ընկերութեան դէմ բացուած դատին մէջ․ իբր ապացոյց, Պ․ Ժուպեր ցոյց տուաւ պաշտօնական հեռագիրներ․

Լոնտոն, 8 փետրուար

171 դիակ հանուած են մինչեւ ցարդ Օպէրսիչաւի (°) հանքէն․

Պուքարէշթ, 8 փետրուար

Անտրաշի կոմսին վիճակը թեթեւապէս բարւոքեցաւ․

— —

ԱՐԵՒԵԼ․ ՀԵՌԱԳՐ․ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Բարիզ, 7 փետրուար

Նոր փոխառութիւնը շատ լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ սեղանաւորական շրջանակաց մէջ․ Այս առուր Պօրսային մէջ, 1 ֆրանք աւելի կ'ընէր․

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Բարիզ, 9 փետր․

Երեսփոխանաց ժողովն ընդունեց օրինական ծրագիր մը, որ հեծելազօրաց նոր գունդեր կը հաստատէ․

Աջակողմեան երեսփոխան Պ․ Լամսդէլ, Օրլէանի դքսին միջադէպին վըրայ կառավարութեան հարցապնդում ուղղել ուզեց, բայց իր բարեկամք ետ կեցուցին զնա․

[illegible] կ'ըսէ թէ Օրլէանի դուքսը նամակ մը ուղղեր է Հանրապետութեան Նախագահին, կոչումն ընելով մեծին Գառնոյի թոռանն ուղղամտութեան՝ Հանրի Դ․ի շառաւիղին և Ժէմմաբսի զինուորին թոյլ տալու համար որ ծառայէ իր երկրին․

Թան կ'ըսէ թէ Օրլէանի դուքսը նամակի մը մէջ պարզեր է իր Ֆրանսա գալուն շարժառիթները․

Օրլէանեան դերդաստանի անդամք արտօնութիւն ունին ամէն ժամանակ այցելութիւն տալու դքսին․

Ոստիկանութեան նախկին վերատեսուչ Պ․ Գրէսոն պիտի պաշտպանէ Օրլէանի դուքսը դատարանին առջեւ․

Բարիզ, 9 փետր․

Լրագիրք ոմանք կը ծանուցանեն թէ Շարդրի դքսուհին և իւր դուստրն, որ Օրլէանի դքսին նշանուած է, այցելութիւն տուեր են իշխանին՝ Գոնսիերժըրիի բանտին մէջ․ տեսակցութիւնը ժամ մըն է տեւեր․

Բեդրսպուրկ, 9 փետր․

Կայսերական Ուքազ մը կը հրամայէ 4 առ % 90 միլիոն ոսկեդրամ րուպլիի փոխառութեան ի հրապարակ հանումն․ Փոխառութիւնն, որ ամէն տուրքէ զերծ է, ջնջելի է 80 տարուան մէջ և պիտի գործածուի վճարելու 1864ի և 1866ի անգլեւհոլանտական փոխառութիւններն և 1855ի փոխառութեան տոկոսները գեղչելու․

Պէրն, 9 փետր․

Զուիցերիական մամուլը, խօսելով Գերմանիոյ կայսեր վերջին հրովարտակաց վրայ ի մասին գործաւորաց խնդրոյն, համակրութեամբ կ'ողջունէ զայնըս․ այլ, հակառակ այսմ, կը յուսայ որ Զուիցերիոյ համար առաջարկեալ համաժողովը պիտի գումարի ի Պէրն մայիս 5ին, մասնակցութեամբ Գերմանիոյ․

Հռոմ, 9 փետրուար

Պապին եղբայր Բէչչի կարտինալը մեռաւ․

Լոնտոն, 9 փետրուար

Թայմզին լուրը թէ Լոնտոնի ռուսական դեսպան Պ․ տը Ստալ Բեդրսպուրկ կանչուեր է անգլեւբորդուկեզ դժտութեան վրայ խորհրդակցելու համար, անհիմն է․ Դեսպանը շատոնց ի վեր մտադիր էր Բեդրսպուրկ երթալ, ինչպէս կ'ընէ ամեն տարի․

Ֆիումէ, 9 փետրուար

Անտրաշի կոմսին վիճակը փոխուած չէ․ քիչ մը աւելի հանդարտ է․

Սոֆիա, 9 փետր․

«Պալքանեան Գործակալութիւնը» կը յայտարարէ որ բոլորովին չինծու է Ֆրանքֆուրթէր Ցայթունկի այն լուր, թէ Ֆէրտինանտ իշխանը հրաժարական տուեր է և թէ նախարարական խորհուրդը մերժեր է․—Իշխանին միտքէն անցած չէ բնաւ հրաժարիլ․

Մալթա, 9 փետր․

Հօպքինս ծովակալը մեծ կոչունք մը տուաւ ի պատիւ Բրուսիոյ Հայնրիհ իշխանին և գերմանական նաւատորմին սպայից․ Հայնրիհ իշխանը, բաժակաճառի մը մէջ, խօսեցաւ անգլիական ու գերմանական ծովային իշխանութիւններն իրարու կցող բարեկամութեան վրայ, և զոր աւելի եւս ամրապնդած է Գերմանիոյ կայսեր անուանումն իբր ծովակալ անգլիական նաւատորմին․

Բարիզ, 9 փետրուար

Երեսփոխանաց ժողովը բեկանելէ յետոյ Պ․ Քալվինեաքի ընտրութիւնն (Թուլուզ) 7ի դէմ 470 քուէով, վիճաբանեցաւ այդ ընտրութեան վերաբերեալ թուղթերը ներքին գործոց նախարարութեան ետ դարձնելու խնդրոյն վրայ․

Յայտարարելէ յետոյ թէ այդ բանը անվստահութեան քուէ մը պիտի նկատուի, ներքին գործոց ու դատական նախարարք ընդունեցին զայն, պայմանաւ որ Թուլուզի քաղաքապետը խնդրոյ առարկայ չպիտի ըլլայ․ Ժողովն ընդունեց այս առաջարկը․

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 29 յունուար

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս	Լոնտրայի	վրայ	(Պանքայի)	109 ½
3 »	»	»	(վճռական)	109 ⅛
3 »	Բարիզի	»	(պանքայի)	22 95
3 »	»	»	(վճռական)	23 02 ½

Օսմանեան Պօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց․ (Մէաց․ Ղ․ Սէրի)		19 21
Զօրասլին գոցուելէն վերջը	»	19 20
Բէրայի մէջ	»	19 20 ½
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	19 20 ½
Կէս օրին	»	19 20 ½

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	44 30
Այս առաւօտ	44 35
Կէս օր	44 30

ԸՆԹԱՑԻԿ Ա․ԺԷԹԼՈՑ

փոխառութիւն	A․	Սէրի	44 25
»	B․	»	24 15
»	C․	»	19 20 ½

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ․	Լր․	4 29
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ․	»	8 26
Պանք տը Գոնս․	»	»	7 15
Սօս․ Շանժ է Վալէօր	»	»	4 80
Թրամուէյ	»	»	475
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր․		73 75
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»		— —
Բաժնեթուղթ Լավրիօնի			121

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ․	100
20 ֆրանքնոց	»	87 25
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Իմբերիալ	»	90
Փլորին	»	51 10
Ռուբլի թղթադրամ	»	8 35
» արծաթ	»	77
Մէճ․ արծաթ․ (տարբ)	»	108 23
Վէկէիլ	»	103 20
Հնգնոց	»	103 20
Մեթալիք	»	100 20
Թասֆիյէ	»	8 30

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԵԴԵՍԻԱ, 5 յունուար

Գեր․ Առաջնորդ սրբազանն որ 1—2 ամսէ ի վեր հրաժարականի յայտարարութեամբ Ազգ․ գործերէ ձեռնթափ եղած՝ առանձնացած է Ս․ Սարգսի վանքը, իւր կրօնական պարտաւորութիւն կատարելու համար, ըստ արտայայտեալ ընդհանուր փափաքանաց, այսօր հաճեցաւ իջնել յԱռաջնորդարան, և այս գիշեր Ս․ Ծննդեան Տօնին առթիւ Նորին Սրբազնութիւն ի հոգեւոր մխիթարութիւն ժողովրդեան հանդիսապէս պիտի պատարագէ ի Մայր եկեղեցի և արշալուսին վերստին վանք պիտի վերադառնայ, ուր միայն պիտի ընդունի շնորհաւորական այցելութիւններ․

—Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ տեղւոյս Բողոքական ազգայնոց երիտասարդաց միութեան ջանիւք, Քարոզիչ Պատ․ Ց․ Ապուհայաթեանէ և Խորհրդականաց ժողովէն ստացեալ արտօնութեամբ մի համամտ, Ս․ Ծննդեան Տօնին առթիւ՝ Նոյն ազգայնոց ժողովարանին մէջ, վաղն առաւօտ յատկապէս կրօնական պաշտամունք տեղի պիտի ունենան, յորում՝ առաջին անգամ լինելով՝ պիտի երգուին Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հոգեզուարճ հաճներգութիւններէ՝ Խորհուրդ մեծ և Առաւօտ լուսոյն․

Այս նախաձեռնարկ՝ որ կը բղխի անշուշտ հոգեզմայլ տպաւորութենէն՝ զոր հայ—եկեղեցական հոգեպարար երգք եւ շարականք ազդած են մեր հետաքննին բողոքական համայնից եղբարց, իբրեւ սկզբնաւորիչ գնահատելի ուղղութեան մը, մեծ պատիւ կը բերէ հարկաւ անոր հեղինակաց․

—Երբ դժբաղդաբար այնչափ ցանցառ է թիւն Ազգ․ կտակարարաց, չենք ուզեր անյիշատակ անցնիլ թէ Ազգ․ և կառավարական երեւելի պաշտօնատար և ի հասակի 38 ամաց նոյ․ 12ին հանգուցեալ Մեծ․ Խաչիկ աղա Ճարտարապետ, իւր յառաջագոյն ընձեռած ազգօգուտ բարիքներէ զատ վերջին հիւանդութենէն քիչ առաջ խանութ մը կտակած էր յանուն Մայր եկեղեցւոյ, զոր ժառանգորդք յանձնեցին այս անգամ Ազգ․ Թաղ․ խորհրդոյ․

Ազգ․ Ջրուղեաց շինութեան ի նպաստ 4—5 բարեսէր Տիկիններէ բաղկացեալ հանգանակիչ Մասնախումբն կանանց սեռին մէջ նպաստահաւաք ձեռնարկութիւններ ընելով՝ յաջողած է ցարդ հանգանակել 55—60 լիրայի չափ գումար մը․

—Տեղական կառավարութեան կողմէ արժանավայել ընդունելութեամբ՝ ամսոյս 2ին քաղաքս ժամանեց Կ․ Պոլսոյ Ֆրանսական Դեսպանատան զինուորական կցորդ Պ․ Լէօն Պէռժէ, որ Պաղտատի ճամբով ի Պարսկաստան կ'ուղեւորի, ուստից Կովկասիա անցնելով, մինչեւ մայիս պիտի վերադառնայ յիւր պաշտօնատեղին․

Պ․ Լ․ Պէռժէ՝ որ տեղւոյս Ֆրանսական Փոխ-Հիւպատոսարանն իջեւանած էր, պատուաւոր յուղարկաւորութեամբ՝ մեկնեցաւ երէկ քաղաքէս Գ․ Կ․ Ո․

ԺՊԻՏՆ

Կը ժպտէ՛ր․ ոչ այն ժպիտն ամօթխած զոր վայելուչ է տեսնել ի շրթունըս կուսածաղիկ օրիորդի․ ոչ ժպիտն այն շնորհալի, նշանակ անմեղութեան և գեղեցիկ նազանաց․ այլ ժպիտ՝ լըրբենի, ժպիտ դառն և նենգաւոր, զոր կը ժպտէր բանազբօսիկ․ Կը ժպտէր առանց հաճոյից, կը ժպտէր հաշուով, մեղմանօք քան անկեղծութեամբ, մարմնով քան սրտիւ․ փոթորիկ կայր կարծես սրտին մէջ․ ճառագայթ մ'էր այն ժպիտն որ կը փայլէր մրրկոտ ալեաց վրայ, որպէս նկարած է պոէտ ոք․ ծաղիկ մ'էր այն ծլած փթթած ի բերան անդնդախոր վհի․ Կարելի՞ է չմտնել կեղծեալ ժպիտն․ Վա՛յ իւր գեղոյն որ չունէր շնորհք․ վա՛յ նըրբաւարտ հասակին, այն ծաւի աչաց, այն խարտեաշ բբաց, այն թոյրաթուխ արտեւանանց․ մաղուած էր կարծես՝ թօթափելով կուսականն, շնորհալիցն, պարկեշտականն․ անուշահոտ այն խընկոց հետ որովք խնկած էր զիւր մարմինն՝ չգիտեմ որպիսի՛ կը բուրէր դարշահոտութիւն զազրալից․ Գլխարկ մը դրած էր ի գլուխ՝ գոյնզգոյն փետրովք զարդարուն․ սամոյրենի մը զգեստով, չուլալ կօշիկ յոտս, վարդագոյն ձեռնոց ի ձեռս, և ակնոց ոսկեզէն ի զարդ աչաց․ Սիգապանծ որպէս սիրամարգ, բարեքիկ, թեթեւընթաց, որպէս թէ ոստոստելով, անհամեստ և անշնորհ նազանօք, կ'անցնէր նա մենաւոր․ Ո՞ւր կերթար այնպէս․

Մ'է՛ արդեօք լինէր սատանայն որ կնոջ կերպարանօք կը շրջէր ի հրապոյր մարդկան, կամ ոգի մը չաղաչոյր որ յուպէտ յուկամ մոլորած էր ստուերական․ Հարիւրաւոր հայեցուածոց մէջէն, յորոց պիտի չառադունէր համեստութիւնն, անցաւ գնաց խառնըւելով ամբոխին, և անհետ եղաւ առժամայն․

Փորձե՞մք արդեօք խոստովանութիւն մը խլել իւր շրթունքէն․

* *

Կի՛ն, դու մանկամարդ և գեղաւոր, առ ի՞նչ այդպէս մոլորած․ չունէի՞ր դու հայր և մայր, կամ ազգական կամ բարեկամ․ Ո՞վ ուսոյց քեզ ժանտանալ․ ո՞վ քեզ եղաւ սատանայ․ Զուսա՞ր դու գործել սոգամբ․ Լաւ չէ՞ր քեզ ծակոտել քո մատներն՝ քան շըրջել ի վաճառ գեղոյ․ Հայրենի յարկէն մինչեւ ցարդ վայր դժոխական կայր մեծ անդունդ․․ որպէ՞ս կարացեր վաղել անցնիլ այն անդունդն աչաւոր․ Դու կոյս էիր անարատ․ ծաղիկ պատանութեանդ կ'աճէր կը զարգանայր քո հօր և մօր ծնելանէր խընամով․ Աշխարհ կը զմայլէր պայծառ պատկերիդ վրայ․ է՞ր այդ զմայլումն փոխեցիր ի տաղտուկ․ դու աղբիւր գեղոյ և շնորհաց, վասն է՞ր դարձար բոյն ցանկութեան և անարժան կրից․ դու ծաղկատունկն էիր զգայուն, անմատոյց մարդկեղէն ձեռաց․ զիա՞րդ այժմ պատրաստական եղար դու որս հասարակաց․ Երջանի՞կ կը կարծես ըզքեզ, բարեկեցի՞կ, ցանկալի՞․— ո՛չ, կի՛ն, մշուառ ես, ողորմելի ես, անոք անուրեք, պժգալի․ Գեթ լինէիր աղախին․ թո՛ղ բրտանային քո ձեռք, թո՛ղ խամծարէր դէմքդ, և ոգիդ մընայր անբիծ․ թո՛ղ ցնցոտի զգենուիր, քան կերպաս բեհեզեայ, և սիրտդ մընայր անեղծ․ Նուա պիտի անցնի գարունդ․ պիտի խամրիս չեւ ուռճացեալ․ բուն մը միայն պիտի մնայ ի քէն անընձիւղ անտերեւ՝ յաւիտենական ձմերան մէջ․ ոչ եւս պիտի մնայ հըրապոյր ի քեզ, և ոչ մի բան յանկուցիչ․ քսան դարնան փոխարէն զոր անցունես իսկ հեշտանօք՝ քառասուն ձըմեռն պիտի աւաղես բախտիդ վրայ․ Զի՞ս զարհուրիր մտալուտ ապագային․ երիտասարդութեանդ ծաղիկնք պիտի խամրին թօթափին առանց պըտուղ բերելու զնեա․ Իսկ եթէ մի օր յուշ ածես դու յիշատակն այն աւուրց յորս կը վայելէիր ընտանեկան անդորրութիւն, զգուանք ծնողաց կ'որորէին զքեզ քաղցրիկ գորովով, բարեկամք և ծանօթք կ'ընծայէին քեզ յարգ ու պատիւ ընկերութեանց մէջ, յորս յաճախ կը փայլէիր որպէս արուսեակ․ երբ ամէն ոք յակճիռս կայր ի լուր խօսիցդ, և ամենեքին կը համակրէին քեզ որ գիտէիր պատկառելիս արկանել լկտի աչաց և համ դնել լրբութեան․ երբ դու յիշես այս ամէնն, պիտի զղջա՞ս անցելոյդ վրայ․ պիտի չզգա՞ս թէ ի՛նչ ես եղած, ուր դահավիժած է զքեզ մոլորութիւնն, յորպիսի՛ կորուստ մատնած․ Քեզ համար կըսէին այս ու այն․ Շնորհալից է, Պառաւն իսկ կը մրմնջէր․ Աբէա՛ն դօնէ․ Էրէն տրէպօզը․ արդ ո՞վ է քո տէրըդ․ Իցի՜ւ թէ չէիր ծնած, կամ թէ քար ծնէիր․ յանկա՜րծ հասնէր օրհասըդ, և քեզ հետ թաղէիր ամօթն ու զազրութիւնն․

* *

Խոստովանութի՞ւն․— անհնար է այդ․ պիտի կեղծէ, պիտի ստէ․ ինքն է մեղապարտ․ ինքն սանձած է հարկըն որ ժանտացուցեր է զնա․

Ց․ Գ․

ՄԵԾԱՑԵՆՑ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Միացեալ Նահանգները հրատարակուող պարբերական հանդէս մը, Նօրթ Ամէրիքըն Րէվիւ, երկու ուշագրաւ յօդուածներ հրատարակած է վերջերս հարուստներուն պարտականութեանց նկատմամբ, յօդուածներ որք նոյն իսկ հարուստ, բազմիցս միլիոնատէր, անձնաւորութեան մը կողմանէ խմբագրուած են․

Պ․ Գառնէճի—այս է յօդուածագրին անունը—կը պարզէ իւր տեսութիւնները հարստութեան վրայ և մի առ մի կը թուէ այն պատասխանատուութիւններն որոց ենթակայ են մեծատունք․

Այս յօդուածներէն առաջինն, որ երեք ամիս առաջ ի լոյս ընծայուած է վերոյիշեալ ամերիկեան հանդէսին միջոցաւ, Պ․ Կլատսթընի ուշադրութիւնը գրաւած է այն աստիճան, որ դոհ չլինելով զայն արտատպել տալ Փել Մէլ Կէզէթի մէջ, տետրակի ձեւով հրատարակել տուած է․

Երկրորդին մէջ, յօդուածագիրը մանրամասնօրէն կը բացատրէ թէ հարուստ մը իւր հարստութիւնն ո՛րպիսի մարդասիրական նպատակներու գործածել պարտական է յօգուտ հանրութեան․

Առաջին պայմանը հարստութիւնը մարդասիրաբար գործածելու՝ սա է թէ, կ'ըսէ յօդուածագիրն, անհունապէս հարուստ ոմն պարտի հիմնել ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ մը․ Առ այս իբրեւ օրինակ կը յիշէ մի միլիոնատէր Պ․ Սթէնֆօրտ, որ Խաղաղական Ովկիանոսի ափանց վրայ հաստատած է համալսարան մը որոյ համար քսան միլիոն տոլար զոհած է․

Երկրորդ, կը շարունակէ, ըստ իմ անձնական փորձառութեանց, կը խորհիմ և կը դատեմ թէ լաւագոյն նուէրը զոր ոմն կարէ ընել հասարակութեան մը, հասարակաց թանգարան մ'է, պայմանաւ որ հասարակութիւնը զայն նկատէ իբրեւ հասարակաց համար բացուած վարժարան մը, որուն սեփականատէրը լինի ժողովուրդը կամ հասարակութիւնն․ այլով բանիւ, դպրոցի մը լրացուցիչը համարուի․

Թէ ինչու համար թանգարանի այս աստիճան կարեւորութիւն կուտայ Պ․ Գառնէճի, իբրեւ պատճառ կը յիշատակէ սա պարագայն․ կը պատմէ թէ իւր պատանեկութեան ատեն թանգարանին մեծամեծ բարիքները վայելած է․ ուստի և զայն կը դասէ հանրօգուտ հաստատութեանց առաջին կարգին մէջ․ «Տակաւին մանուկ տղայ մ'էի, կ'ըսէ, երբ գնդապետ Անտէրսըն թանգարան մը հաստատեց չորս հարիւր հատոր գիրքերով զորս դրաւ ինձ հասակակից տղայոց տրամադրութեան տակ․ Այս օրուան օրս, չեմ կրնար արտասանել նորա անունն առանց սրտիս մէջ կաթոգին սէր և խանդաղատանք մը զգալու նորա նկատմամբ․ Շաբաթ օրերը, միջօրէէն ետքը, միշտ իր տունը կը մնար՝ կարդալու ու յանձնելու պայմանաւ առած գրքերնիս փոխելու համար․ Ցայնժամ միտքս դրի հաստատապէս որ, եթէ հարուստ ըլլայի, հասարակաց թանգարաններ հաստատէի․»

Ժօն Պրայթ ըսած է թէ «Չի կրնար մէկը մատուցանել մեծ ծառայութիւն մը առ երիտասարդ ոմն բայց միայն գրքերու հրապուրելով զնա, բանալով հասարակաց թանգարաններ․»

Երրորդ, Պ․ Գառնէճի կը յանձնարարէ միլիոնատերաց որք կը վարանին թէ ինչ եղանակաւ գործածեն ունեցած հարստութիւնին, հաստատել քիմիական աշխատանոցներ և ախկլեանոցներ, և կը յիշատակէ այն անհուն ծառայութիւնները զորս մատուցած է Պ․ Վանտըրպիլդի հիմնած քիմիական աշխատանոցն որ ի Գօլոմպիա Գօլէճ՝ մէկ միլիոն տոլար արժողութեամբ․

Վերջապէս Պ․ Գառնէճի հարուստ մարդասիրաց խորհուրդ կուտայ հիմնարկել հասարակաց պարտէզներ և ճեմելավայրեր, նուագային հանդիսավայրեր, վիճաբանական ժողովարաններ (տէպէյթինգ հօլս) և հասարակաց բաղնետուններ․

Հուսկ ուրեմն Պ․ Գառնէճի կը ծանրանայ սա խօսքին վրայ, որ թերեւս առաջնորդ տպաւորութիւն մը ներգործէ հարուստներուն․ բացարձակապէս կը վճռէ թէ «Այն մարդն որ հարուստ կը մեռնի, անպատիւ կը մեռնի․»

Հոս կը վերջացնէ Պ․ Գառնէճի իւր տեսութիւններն և խորհրդածութիւնները․

Ամերիկայի նման արդէն քաղաքակիրթ և լուսաւորեալ երկրի մը մէջ երբ Պ․ Գառնէճի հարուստները կը խրախուսէ և կը յորդորէ հանրօգուտ հաստատութեանց մըղում և զարգացում տալ, ո՞չ աւելի այս յորդոր պարտի ամենայն լրջութեամբ ընդունուիլ և գործադրուիլ մեր երկրին մէջ որ այսօրինակ հաստատութեանց կարօտութեան պէտք ունի առաւել քան զԱմերիկա․ Ո՞ւր են մեր ընթերցարաններ, լսարաններ, բարոյական և ուսումնական նիւթոց վրայ ճառելու և վիճաբանելու համար սահմանուած գիշերային ժողովատեղիներ․ Մարդուն սիրտը մորմոքիլ յուսահատութեամբ կը լեցուի երբ կը խորհի թէ փոխանակ այսօրինակ հաստատութեանց թիւը բազմանալու, օրըստօրէ գազինոներու, գինետուններու, խաղարաններու, և այլ բարոյապէս, մտաւորապէս և նիւթապէս կործանարար վայրերու առատութիւն մը կը տիրէ ամենուրեք թէ ի մայրաքաղաքիս և թէ ի գաւառս․ Թերեւս առարկուի թէ մեր մէջ չկան Ամերիկացի միլիոնատէրք․ Կ'ընդունինք թէ այս աստիճան հարուստներուն թիւը կարի սահմանափակ է մեր մէջ, սակայն անուրանալի է որ, եթէ չգտնուին միլիոնատէրներ, կը գտնուին անշուշտ հազարատէրներ, բիւրատէրներ․ սոքա իրենց աստիճանին համեմատ պարտին յօգուտ հանրութեան աշխատիլ․ Պ․ Գառնէճիի վերջին վճիռն, որ հարուստներուն արժանապատուութիւնը վիրաւորել ու բնութիւն մը ունի, կ'ապացուցանէ թէ ինք ո՛ր աստիճան զզուանք եւ նողկանք կ'զգայ եւ այն հարուստներէն որք ուրիշ բանով չեն զբաղիր բայց միայն անձնական գծուծ շահամոլութիւններով, մոռցած և բոլորովին անտես ըրած ամէն հանրօգուտ ծառայութիւններ և հրաժարած առ յաւէտ մարդասիրական պարտականութիւններէ․

Մաղթենք որ Պ․ Գառնէճիի այս ծրագիրը բարեբար ազդեցութիւն մը ի գործ դնէ անձնական շահը միայն պաշտող հարուստներուն սրտին մէջ․

Վ․ Գ․ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Ճ․ ԲԱՆՏԵԼԻՏԻՍ ԲԱԲԱ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՉՈՒԽԱՅԻ
171 Ղալաթիա Մերտիվէնլի Քօյու 171

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ յաճախորդացս թէ, նորոգութեանց պատճառաւ, վաճառատունս առժամաբար փոխադրած եմ ի Խալիլ Փաշա խան թիւ 13 և 17, ուր պիտի մնայ քառասուն օրի չափ․

Ճօրճ Բանտելիտիս Բաբա
Ղալաթիա 8/20 յունվ․ 1890
283 9—10

ՏՕՔԹ․ Ա․ ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ԲԱՑԹԸՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վըկայեալ Ամսդերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, թիւ 80․ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց․ երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները․ 54

ԱԶԴ

Ի Գումգափու Շիրքէթի գազինոյին մէջ գտնուած քարով պիլարտօ մը ի վաճառ հանուած է չորս գընտակներով, 22 սթէքաներով եւ այլ գործիքներով․ Դիմել Ղալաթիա Նորատունկեան խան թիւ 14, Մեւսէթեան Գրիգոր աղայի․ 293 3—12

ԻԼԱՆ
ՇԷՀՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Մէրքեզի Էմանէթէ վէ Տէվայիրի Պէլէտիյէ իչիւն կէլէճէք իւչ իւզ ալթը սէնէլիք մահսուլէն միւպայեասընա լիւզում կէօրիւնէն միւհիմմաթը գըրթասիէնին սէնէի հալիյէ չուպաթընըն սէքիզինճի բէնշէմպէհ կիւնիւ գարարը գաթիյի վիրիլէճէկինտէն իթայա թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրէ գատար միւթէպէր քէֆիլլէրի իլէ պէրապէր Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր․
27 քեանունի սանի 305 262

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Էտիրնէտէ էմաքինը ասքէրիյէյէ իճրա իտիլէճէք սու եօլլարընտա ֆէրշ իտիլմէք վէ մէթանէթ վէ սէլապէթը մաթլուպէյի հաիզ օլունմագ իւզրէ իչտէն իչէ օն պէշ սանթիմ գութրինտէ վէ պէհէրի իւչ մէթրօ թուլ վէ եիւզ օթուզ իքի քիլօ սըգլէթինտէ օլմագ իւզրէ իւչ պին պէշ եիւզ օթուզ իւչ ատէտ վէ քէզա իչտէն իչէ եէտի սանթիմ գութրինտէ վէ պէհէրի իւչ մէթրօ թուլ վէ էլլի տէօրթ քիլօ սըգլէթինտէ պէշ եիւզ ատէտ թիմուր պօրուլարըն [illegible] էյլէմէլէրի իլան օլունուր․
28 քեանունի սանի 1890 217
Նօ․ 15 1—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պիլա եալտըզ սարը սիմ քեաղլիպ թէրփօշ չէրիտի պին ալթը եիւզ մէթրօ, պէհէրի եէթմիշ պէշ փարա․

Կիւմիւշլիւ սախթիյան իքի պին իքի եիւզ ատէտ, պէհէրի օն պուչուգ ղուրուշ․

Այագ թօրիխի եիւզ ատէտ, պէհէրի օն տօգուզ ղուրուշ․

Նիզամիյէ սարրաճխանէ անպարը իլէ մուլթէզիմ փաբրիգասը իչիւն միւպայեա օլունաճագ իւչ գալէմ էշեա փիյաթը մէվզուալէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունի սանինին եիրմի տօգուզընճը կիւնիւ գատար միւնագասալէրի պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն իթայա վէ իրթիյա թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր․
25 քեանունի սանի 1890 215
Նօ․ 13 3—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Եանեա վէ Բրէվէզա վէ Լորոս մէվգըլարընտա պուլունան ասաքիրը Շահանէ խարճլըգը իչիւն մահալլինճէ միւնագասայա գօնուլան էրզին պուղտայ իհալէսինէ թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր․
25 քեանունի սանի 1890 286
Նօ․ 14 3—3

50 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
Օ Գրուասան, 94, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Վոյվոտայի դիմաց

Զմրան համար արանց եւ տղայոց վերարկուներու և զգեստներու ահագին մթերք, 50 % տարբերութեամբ ուրիշ խանութներէն․

	Ղրշ․
Զմրան գծաւոր բանդալօն, ընտիր ձեւ և կարուածք	45
Պատրաստ Րօպ տը շանպրը, արտասովոր գին	90
Պաշտօնական զգեստ, ռըտէնկոդ, բանդալօն և ժիլէ՝ Սըտանի կերպասէ	240
Բուն թիֆթիքէ բալդօ, ամբողջ բուրդ, մինչեւ հիմա չտեսնուած գին	210
Գասդոր բալդօ մէջը սադէն կամ ֆլանէլ, Սըտանի կերպաս, չլսուած գին	170
Ֆրիզէ բալդօ ամբողջ բուրդ, սքանչելի ձեւ	160
Բոյըրին բալդօ գեղեցիկ չըվիէդէ, ամբողջ բուրդ, ոչինչ գին	120
Էլպէօֆի կերպասէ բանդալօն ամբողջ բուրդ	60
Ռուպէի կերպասէ բանդալօն շատ վայելչաձեւ	70
Զմրան բալդօ, մէջը ֆլանէլ, ամբողջ բուրդ	115

Ահագին մթերք տիկնանց և օրիորդաց վերարկուներու և մեկնոցներու։—Օ Գրուասան վաճառատունը նոր միջոցներ ձեռք առած է, որով կարող է գաւառներն ալ ղրկել խնդրուած ապրանքները․ (1)

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանսարճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1888 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այս նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է Եւրոպիոյ 13 լաւ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Եօռկիատիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ.—Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, փակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

THE ECONOMIQUE — ԷՔՕՆՕՄԻՔ — EION EIKONOMIKON — MARQUE DÉPOSÉE

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կ. ԵԱՎՐՈՒՍԵԱՆ և Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ,
10 Ճէլալ-պէյ խանը տակը 10

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ
ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԺՈՒԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակը, թէ գաւառներու մէջ և թէ յատուկ խիստ շատ յաճախորդներ գոհ բրած է։

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ
ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ 52

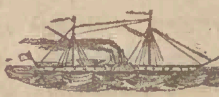

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէ և Բօրէէ դէպ[illegible] նաւարկութիւն

Բարիզ Լիոն Մարսիլիա երկաթուղեաց ուղևորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 300 Ֆրանք
Բ. » 220 »

[illegible]

Նաւաշինքի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹՈՄՈԹԷ ԲԸՉՕԻԼ
Թիւ 17-18 Պիւյիւք Միւհեթ
371 Մահճանէ փողոց, Թիւ 14

[illegible] Մ. ՏԱՐԱՅԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐԻ

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ.

Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր. 86,699,959,12.
Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարոց » 408,448,921,35.

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ'ընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % շահ կ'ընեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և սա իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին.

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ ([illegible]) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած մանչուն ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ, ասկէ զատ պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 320,30 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Մասնակցող օժտին համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 31·12 % և 41 ½ %։ Այսպէս ապահովագրեալ 1000 Ֆրանքին վրայ, 415 Ֆրանքի շահաբաժին ստացած են վերջին բաշխումէն.

Ձնչին մ'ցանակի մը միջոցաւ կարելի է երաշխաւորել նաև վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ.
Գրասենեակք, Թիւնէլի Հրապարակ, տուն Մայերի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ 26

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՒԼԸՃԵԱՆ ԵՒ [illegible]

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Այն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս հրշագգեստներ, քօսէներ, օժիտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ' փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և Եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրոշմով ղրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 101

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՕՐԻ.—Վերջին քսան և հինգ տարւոյն մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչև ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, ընատութիւն, զառանցանք, տանական կարողութեան վաղահաս կորուստ, և տանական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարումն։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային և սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի և երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն և սպառումը. կը կասեցնէ կենսական ոյժերու ո և է կորուստ որ յառաջ եկած է ո և է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան և սոր հետևանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական և մնայուն է. Մելամաղձութեան պզտութիւներն և սրտանեղը կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը.

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՕՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ և ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական երկաթը [illegible], ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է. Անական կարողը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն և մտքին տալով հուժկու և առոյգ առողջութիւն մը. այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ և գոհունակութեամբ։ Ախորժաժամ է, կը զօրէ և կը ծոխացնէ արիւնն և նոր տաւորութիւն մ' կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան և մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան և մտաւորական կարողութեանց նշանաւոր յաւելմամբ և կորովութեան և բարօրութեան զգացմամբ մը որ վարժութիւնն հիւանդը չատուց ի վեր կ[illegible] էր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ և կազդուրիչ։ Դէմքը կ'սկսի լինել, շրթունքը կը գունաւորին, աչերը զուարթ կը լինին, մորթը պայծառ և առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'ստանան։

Զգուշացէք սուտ նմանութիւններէն։ Տոքթոր Լալօրի ճշմարիտ ֆոսֆոտինը պարունակեալ է մին շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, [illegible] փորագրուած։ Այս դեղն ունեցած յաջողութիւնն յառաջ [illegible] բազմաթիւ վտանգաւոր և վնասակար կեղծիք։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

65 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պոչտախանէին քով, կայարան Թրամուէյի, 95 և 97։

1860 Т.Р.А.Р.М. С.ПЕТЕРБУРГ.

ТОВАРИЩ. РОСС. АМЕРИКАНСК. РЕЗИН. МАНУФАКТ.

RUSSIAN-AMERICAN INDIA RUBBER C°

Ըստ որում մայրաքաղաքիս վաճառականներէն ոմանք, տեսնելով այն յաջողութիւնը զոր Ռուսական քաուչուէ մուճակները (լասդիք) կը վայելեն վերջին երկու տարիներս՝ իրենց վայելչութեամբ և հաստատութեամբ, այս տարի բերել տուած են ուրիշ երկիրներէ մուճակներ, որք կը կեղծեն ոչ միայն ներբանին վրայ գրուած կնիքներուն ձևերն և գոյներն, հապա նաև կարմիր եռանկիւնը, պարտ անձին կը համարիմ հասարակութեան ուշադրութիւնն հրաւիրել այս կեղծերուն վրայ, ի վերև ներկայացնելով ռուսական մուճակներուն ճշմարիտ նշաններուն օրինակներն, որպէս զի Ռուս և Ամերիկեան ընկերութեան արտադրութիւնք, որոց միակ ներկայացուցիչն եմ յՄրևելս, չշփոթուին յիշեալ կեղծերուն հետ։

Կարելի է Ռուսական ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐԸ գնել իմ վաճառատունէս, Մէյտանճըք փողոց, Թիւ 54 և 56 (Պոլիս) և հետևեալ վաճառատուններէն.

Կ. Պոլիս, 8 Նոյեմբեր 1889 ԷՄ. ՄԷՐՃԱՆՈՖ

1. Միլ է Հօն Արդիքլ, Պահչէ Գաբու, Թիւ 21
2. Իզմիտր, Մեծ փողոց Բերայի, Թիւ 433
3. Վէնդուրա եղբարք, Եուքսէք Գալըրըմ, 633.

Մ.Ն. Գնուած ատեն ուշադրութիւն ընել թէ յիշեալ նշանները կան մուճակներուն վրայ։ 45

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211. Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ' արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձևութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հետևեալ վերջին գնով կը վաճառուին.

Պոթին կալոշ ղրշ 95
Պոթին » 67
Մոյկ » 150
Սկարպին » 52

Պոլատական կալոշ ղրշ 45
Կանանց մուճակ » 40
Կանանց սկարպին » 45
(291)

ԺՕՐԺ ԷՖԹԻՄԻԱՏԻՍ

Պոլիս Աչըր Էֆէնտի խանի ներքև Թիւ 17

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Հովանոցներու յատուկ Օ ՐՈԲԷՆՍՕՆ մթերանոցի հիմնադիրը, Պ. Ժօրժ Էֆթիմիատիս, կը ծանուցանէ իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և պատուարժան հասարակութեան թէ Աչըր Էֆէնտի խանին ներքև գտնուած իւր թիւ 15 մթերանոցն, ամբողջ ապրանքներով ուրիշի փոխանցած և նոյն խանի ներքև թիւ 17 վաճառատունը բացած է։ Այս նոր վաճառատան մէջ կը գտնուին թէ' արանց և թէ կանանց համար ամեն տեսակ մետաքսեղէն ու բրդեղէն հովանոցներ, բրդեայ գուլպաներ, ֆանէլաներ, Թիւլզօ տաքատներ, ձեռաց սրբիչներ, անձեռոցներ, թաշկինակներ և այլ այդ կարգի ապրանքներ, բոլորն ալ խիստ դիւրամատչելի գներով։ 44

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, վերնիծ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը աներևոյթ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը ախորժ է ու հեշտալի։

«Մէկ շիշը կը բաւէ։» Այդ փորձը ունեցան ամենքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Ներկ չէ, և ամենևին զեան մը չըներ։ Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր տիկին Ս. Ա. Ալլէնի Աշխարհահռչակ Մազ Նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անուշ խղագործներու և անգլիացի դեղագործներու քով։

Կը վաճառուի [illegible] Բրիտանական դեղատունը, 435 Մեծ փողոց Բերա, [illegible], Ղալաթիա, [illegible] 95 և 97. [illegible] 77 [illegible] և 183 Մեծ փողոց Բերայի, և [illegible] 493. 18

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մ'է այս [illegible] գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ո և է նիւթի գործածութեան կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱՆԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Այս նոր ներկը բաղկացեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո'չ միայն [illegible] ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երևոյթը տալ և ամենէն ուշադիր զննողն ի զերև հանել։ Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակը երկրորդ գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ սպունգի ստորով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած ըստ[illegible] մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Այսպէս գլուխը [illegible] մինչև որ հեղուկը չորանայ։ Բոլոր մազերը մէկ հեղուկով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, ոմանց համար մէկ անգամը բաւ է։ [illegible] մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյն աւելի թուխ կ'ըլլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն ամիսներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթը անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար։ Պէտք չէ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Բնականաբար վերջէն պէտքն և ձեռները լուալու է առ ի զգուշութիւն։

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը լուալու է [illegible], [illegible] գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ [illegible] թրջուած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵԴՐՈՆԻՆ ՋԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա, Պոչտախանէին քով, կայարան Ղալաթիա-Տիւնէլի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 63